

GRONG[®] kommune

©Elena Grøtan

Kommunal planstrategi for Grong kommune 2024 – 2027

Innhold

1. Innledning	3
1.1 Formål	3
1.2 Kommunens plansystem	3
2. Føringer	5
2.1 Nasjonale forventninger/føringer	5
2.2 Regionale forventninger/føringer	17
3. utfordringer og mulighetsområder	20
3.1 Befolkningsutvikling	20
3.2 Verdiskapning og næringsutvikling	26
3.3 Samferdsel og infrastruktur	30
3.4 Klima, energi og klimatilpasning	32
3.5 Tettstedsutvikling	35
3.6 Naturmangfold	37
3.7 Kommunalt samarbeid	37
3.8 Helse, livskvalitet og oppvekst	38
3.9 Kultur, idrett og friluftsliv	43
3.10 Nasjonalpark kommune	45
4. Mål for planarbeidet	47
4.1 Samfunnsdelen	47
4.2 Arealdelen	47
5. Kommunal planstrategi - prioriteringer 2020 – 2023	48

1. Innledning

1.1 Formål

I henhold til plan- og bygningslovens § 10-1 skal kommunestyret minst en gang i hver valgperiode, og senest innen et år etter konstituering, utarbeide og vedta en kommunal planstrategi.

Planstrategien skal være kommunestyrets styringsverktøy, og formålet er å klargjøre hvilke planoppgaver kommunen bør starte opp eller videreføre, for å legge til rette for en ønsket utvikling i kommunen.

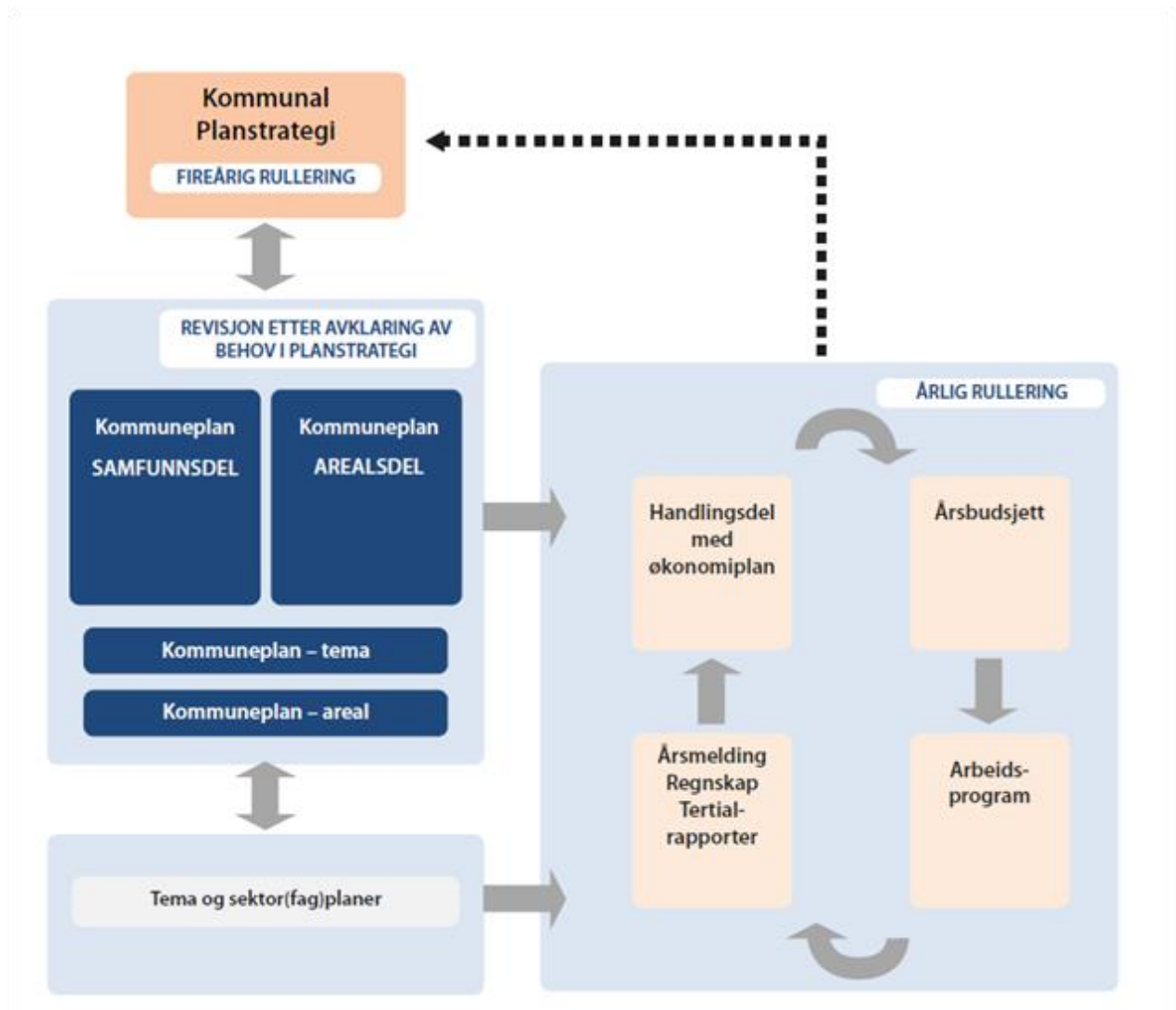
Den kommunale planstrategien er ikke en plan, og derfor ikke en arena for å vedta mål og strategier. Den skal derimot drøfte utviklingstrekk i kommunen som samfunn og organisasjon som grunnlag for å vurdere planbehovet i kommunestyreperioden. Planstrategien er kun retningsgivende for kommunens planlegging, og har ingen direkte rettsvirkning for kommunens innbyggere.

Kommunen skal i arbeidet med planstrategien innhente synspunkter fra statlige og regionale organer og nabokommuner. Den skal ikke sendes på vanlig høring, jf. plan- og bygningslovens krav i plansaker, men forslaget til kommunestyret skal gjøres offentlig kjent minst 30 dager før kommunestyrets sluttbehandling. Det er ikke klageadgang eller anledning til å fremme innsigelse til planstrategien.

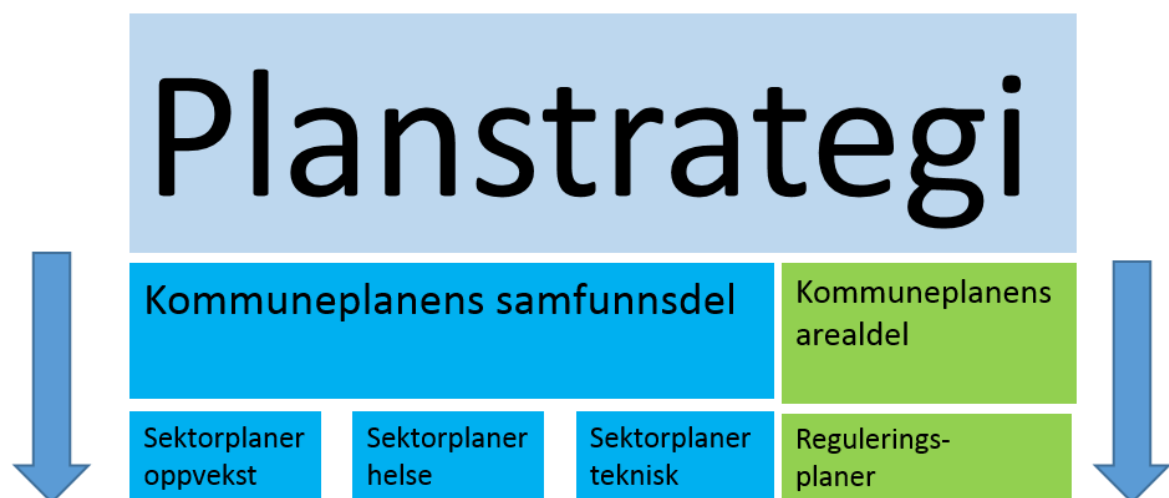
1.2 Kommunens plansystem

Man kan dele inn kommunens plansystem i en samfunnsdel og en arealdel, samt tilhørende sektorplaner og arealplaner.

Planhierarkiet og samhandlingen mellom de forskjellige delene er vist i nedenstående figur 1 og 2.

Figur 1: viser den kommunale planstrategiens plassering i planhierarkiet.

Figur 2: viser en forenkling av planstrukturen.

2. Føringer

2.1 Nasjonale forventninger/føringer

I plan- og bygningslovens § 6-1 heter det at Kongen hvert fjerde år skal utarbeide et dokument med nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging. Dette skal følges opp gjennom statlig deltagelse i planleggingen.

«Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023 - 2027» ble vedtatt ved kongelig resolusjon 20. juni 2023. De nasjonale forventningene skal følges opp i arbeidet med planstrategien og bidra til at planleggingen i fylker og kommuner tar opp viktige utfordringer i samfunnsutviklingen. Forventningene peker på oppgaver og interesser som regjeringen mener det er viktig for kommunen å fokusere på i planleggingen i kommende fireårsperiode, og skal bidra med å ivareta nasjonale interesser og nasjonal politikk i regionalt og kommunalt planarbeid.

De nasjonale forventningene til regional og kommunal planlegging tar for seg 4 hovedtemaer med flere underpunkt. Disse er gjengitt i det nedenstående og samtidig vurdert i forhold til den kommunale planleggingen i Grong.

1. Samordning og samarbeid i planleggingen:

- Oppdaterte planer
- Effektive og involverende planprosesser
- Kunnskapsbasert planlegging, kompetanse og kvalitet
- God samordning mellom myndighetene
- Økt bruk av digitale verktøy i planleggingen

Regjeringens forventninger

1. Bærekraftsmålene, nasjonale klima- og miljømål, lokalt folkestyre og løsninger som styrker verdiskaping og bosetting i hele landet, legges til grunn for den overordnede samfunns- og arealplanleggingen og for statens deltakelse i planprosessene.
2. Arbeidet med planstrategier prioriteres for å sikre at planene er oppdaterte og møter behovene som følger av endringer i samfunnsmessige, demografiske, politiske og naturgitte forhold.
3. Regionale planverktøy og kommuneplanens samfunnsdel brukes for å gi strategisk retning til samfunnsutviklingen og utarbeides i samspill med innbyggerne, sivilsamfunnet, næringslivet og andre offentlige aktører. Vedtatte mål og strategier følges opp i økonomiplanleggingen og i øvrige planer.
4. En langsiktig arealstrategi inngår som del av kommuneplanens samfunnsdel, og legges til grunn for kommuneplanens arealdel.
5. Kostnadseffektivitet for private og offentlige aktører på kommunalt, fylkeskommunalt og statlig nivå vektlegges i planleggingen.
6. Mulighetene i plan- og bygningsloven for å effektivisere og forenkle planleggingen tas i bruk. Overordnede planer holdes oppdaterte, flere plannivåer enn nødvendig unngås og detaljeringsgraden i planer og utredninger tilpasses behovet.
7. Private reguleringsplanforslag behandles effektivt og det sikres god plankvalitet gjennom en aktiv dialog med forslagsstiller underveis i planprosessen.
8. Det legges til rette for medvirkning og involvering av aktuelle parter og interesser tidlig i planprosessene, også i private planforslag. Digitale medvirkningsløsninger tas i bruk. Grupper og interesser som ikke er i stand til å delta direkte, eller som ikke kan benytte digitale løsninger, sikres muligheter for medvirkning på annen måte.
9. Den samiske befolkningen og nasjonale minoriteter sikres mulighet til å delta i planprosesser som berører dem. Det gjennomføres konsultasjon med berørte samiske interesser.
10. Det legges til rette for å styrke samisk kultur, nærings- og samfunnsliv og samiske språk gjennom planleggingen.
11. I forvaltningsområdet for samiske språk bør utfordringene for samiske språk drøftes i forbindelse med regional og kommunal planstrategi.
12. De digitale planregistrene holdes oppdaterte. Det legges til rette for enkel tilgang til plandata i digitalt planregister, og til temadata i det offentlige kartgrunnlaget.
13. En eByggesaksløsning tas i bruk for å sikre effektiv og fulldigital saksbehandling av byggesøknader.
14. Berørte myndigheter gir tidlige og tydelige signaler om viktige interesser og hensyn i kommunale planprosesser. Statlige innsigelser skal bli færre og samordnes bedre. Innsigelsesadgangen skal sikre at kommunene ikke vedtar planer som strider mot nasjonale eller vesentlige regionale interesser, eller andre hensyn beskrevet i plan- og bygningsloven § 5-4.
15. Regionalt planforum brukes aktivt som grunnlag for å avklare og samordne statlige, regionale og kommunale interesser i aktuelle plansaker.
16. Effektive beslutningsprosesser sikres gjennom god samordning mellom vedtak etter plan- og bygningsloven og sektorlover.
17. Samfunns- og arealplanleggingen baseres på et oppdatert og godt kunnskapsgrunnlag. Kommunene bør utarbeide et arealregnskap som del av et slikt kunnskapsgrunnlag.
18. I konsekvensutredninger skal alternativer, samlede virkninger av foreslått arealbruk og sumvirkninger vurderes.

Regjeringens forventninger til *Planlegging som verktøy for helhetlig og bærekraftig utvikling*

Vurdering av forventningen «planlegging som verktøy for helhetlig og bærekraftig utvikling»:

Grong kommune har et planverk som er oppdatert både i forhold til samfunnsdel og arealdel. I forhold til FNs bærekraftsmål, så er disse direkte nedfelt i Grong kommune sin samfunnsdel.

FN's bærekraftsmål

Grong kommune har ellers en tydelig samfunnsutvikler rolle. Kommuneplanens samfunnsdel gir en helt klar retning på hvordan Grong skal utvikle seg videre. Dette er angitt i de 4 hovedmålene som er angitt i samfunnsdelen. Administrasjonen bruker samfunnsdelens mål som utgangspunkt når man årlig vedtar budsjett og økonomiplan. De senere årene har Grong kommune jobbet aktivt for å tilrettelegge for nye bolig-, fritidsbolig og næringsarealer. Dette har latt seg gjøre med en nylig vedtatt arealdel med tilhørende fremtidige utbyggingsområder med tilhørende reguleringsplaner.

De siste årene har Grong kommune sammen med de andre kommunene i Indre Namdal, bygget opp et moderne og fremtidsrettet digitalt kart- og plansystem. Gjennom Norkart som kartløsninger ligger oppdatert informasjon tilgjengelig på nett både for saksbehandlere og kommunens innbyggere. Kommunale data blir daglig synkronisert mot Kartverkets servere, så informasjonen er også tilgjengelig i sektormyndighetenes innsynsløsninger. Med disse systemene på plass, samt en oppdatert arealdel, sikrer man en forutsigbar, effektiv og kunnskapsbasert saksbehandling i våre plan- og byggesaker. Denne utviklingen gir også muligheten for implementering av alle offentlige datasett, DOK (det offentlige kartgrunnlaget) i vårt program «kommunekart». Med dette på plass vil kommunens saksbehandlere og innbyggere få tilgang til alle tilgjengelige data i en og samme innsynsløsning.

Plan- og bygningsloven legger opp til stor grad av medvirkning. Grong kommune legger aktivt til rette for bred og tidlig involvering av både private og offentlige parter. Regionalt planforum er også på plass i Trøndelag, og fungerer som en viktig arena i plansaker. Med god dialog får man bedre og mer effektive planprosesser, og unngår samtidig klager eller innsigelser i ettertid.

Ved at Grong kommune har påtatt seg rollen som vertskommune innenfor fagområdene plan, byggesak, GIS, oppmåling og byggetilsyn, har man klart å bygge opp et robust fagmiljø som er i stand til å utøve god faglig saksbehandling i plan- og byggesaksbehandlingen i Indre Namdal.

2. Trygge og inkluderende lokalsamfunn:

- Levende byer, tettsteder og bygder
- Nok og varierte boliger
- Gode fysiske rammer for hverdagslivet
- Natur- og kulturmiljø som ressurs
- Bedre levekår og folkehelse
- Varierte møteplasser og tilbud

Regjeringens forventninger

- 19.** Det legges til rette for å utvikle gode lokalsamfunn i bygd og by, i små tettsteder og spredtbygde områder med tilgang til boliger og tjenester i tråd med kommunale forutsetninger og behov.
- 20.** I byer og tettsteder lokaliseres boliger, næringsvirksomhet, arbeidsplasser, handel og tjenestetilbud slik at de bidrar til å styrke stedenes attraktivitet og bygger opp under sentrumsfunksjonene. Sentrumsområdene utvikles og følges opp i samarbeid med private aktører og innbyggerne.
- 21.** Det legges til rette for tilstrekkelig boligbygging i kommunene i tråd med lokale og regionale behov. Boligbyggingen bør bidra til gode og varierte boligtilbud og bomiljøer for alle.
- 22.** Det legges til rette for boligtilbud for vanskeligstilte i ulike deler av kommunen. Eieretablering for vanskeligstilte vektlegges.
- 23.** Det legges til rette for at eldre som ønsker det kan bli boende lenger i egen bolig. Kommunene ser utviklingen i helse- og omsorgstjenester i sammenheng med boligplanlegging og kommunens langsiktige økonomi.
- 24.** Kommunene bruker arkitektur som et verktøy i samfunnsutviklingen og definerer lokale ambisjoner for arkitektur og byggeskikk. Stedenes særpreg, kulturmiljø og viktige landskapstrekk vektlegges i by- og stedsutvikling.
- 25.** Det settes av tilstrekkelige arealer av god kvalitet til grønnstruktur, uterom og møteplasser som stimulerer til fysisk aktivitet, naturopplevelse og sosialt fellesskap, samtidig som byer og tettsteder utvikles gjennom fortetting og transformasjon.
- 26.** Sykling og gange og kollektivtrafikk prioriteres i byer og tettsteder gjennom planlegging av helhetlig infrastruktur som er sammenhengende, tilgjengelig, attraktiv og trygg. I arbeidet med byvekstavtaler i de store byene skal hovedtyngden av vekst i boliger og arbeidsplasser komme i eller i nærheten av større knutepunkter for å bygge opp under nullvekstmålet, med de tilpasninger som følger av den enkelte avtale.
- 27.** Det legges til rette for trygge skoleveier og aktivitetsvennlige nærmiljøer med varierte tilbud for lek og opphold for ulike aldersgrupper. Deltakelse i samfunnet for flest mulig sikres gjennom universell utforming av nye bygninger og uteområder.
- 28.** Ved planlegging av barnehager og skoler vurderes lokalisering og arealbehov tidlig i planprosessene i samarbeid med relevante aktører.
- 29.** Samfunns- og arealplanleggingen brukes som virkemidler for å utjevne forskjeller, forebygge levekårsutfordringer og sikre en sosial balansert utvikling gjennom boligbygging, lokalisering av teknisk og sosial infrastruktur og offentlige tjenester.
- 30.** Det legges til rette for kultur, kunst, idrett og frivillighet i planleggingen og settes av tilstrekkelige arealer til kultur- og idrettsformål.

Regjeringens forventninger til trygge og inkluderende lokalsamfunn.

Vurdering av forventningen «Trygge og inkluderende lokalsamfunn»:

Gjennom gjeldende planer har Grong kommune vært opptatt av å styrke Grong kommune med Medjå som regionsenter for Indre Namdal. Samtidig har det vært satset på tettstedsutvikling på Bergsmo og i Harran. På Bergsmo er det tidligere bygd miljøgate og tilrettelagt et nytt boligfelt i sentrum. Rett utenfor sentrum ligger av Grong næringspark med tilgjengelige næringsareal. I Harran er det tidligere bygget miljøgate og et næringsareal er også regulert i Harran sentrum langs E6.

På Medjå er det opparbeidet en miljøgate gjennom store deler av sentrum, men noen deler gjenstår. Disse arbeidene ligger inne i kommunens planer. Ellers er det, i samsvar med kommunedelplan for Grong sentrum vedtatt i 2012, regulert et forretningsområde på Sundspeten vest i sentrum. Deler av området er allerede utbygd, og aktørene Rema 1000 og Europris har etablert seg her, men det er fortsatt en god del areal til forretning tilgjengelig. På boligsiden har Grong kommune regulert og tilrettelagt et større boligfelt i Mediåmarka, rett nord for sentrum. 4 eneboliger er bygd, men det er fortsatt mange byggeklare tomter ledige. Mellom Mediåmarka og sentrum er det også regulert et boligområde benevnt som Trøahaugen vest. Det er her lagt opp til høy grad av utnytting i form av leilighetsbygg. Leilighetsbygg er det også regulert for gjennom reguleringsplanen for Sanddøla panorama. Utviklingen innenfor sentrumsområdene er initiert både av kommunen og private aktører. Universell utforming er ivarettatt i alle prosjektene. Det jobbes per i dag med et stedsutviklingsprosjekt for Grong sentrum, som skal ferdigstilles til høsten 2024.

I 2018 åpnet Grong sitt nye friidrettsanlegg «Friplassen» i Grong sports- og fritidspark. På Bjørgan har Grong idrettslag og Snåsa skiskytterlag bygget nytt regionalt- og nasjonalt ski-/skiskytteranlegg. I umiddelbar nærhet finner man alpinanlegget på Bjørgan med tilhørende fritidsboliger.

Den største investeringen som er gjort i sentrum de siste årene er byggingen av Kuben skole- og kulturhus. Her finner man konsertsal, idrettshall, kino og kulturskole, i tillegg til Grong barne- og ungdomsskole med tilhørende uteområder. Lokalene nyttes også til konferanser. Kuben har vært en suksesshistorie, og er i dag storstua i Indre Namdal. Kulturlivet har med dette fått et kraftig løft.

Grong kommune har en stor boligportefølje, og den boligpolitiske handlingsplanen er en del av kommunens planverk. Kommunen har med sin store og varierte boligportefølje mulighet til å dekke de fleste boligsosiale behov. Leie-til-eie har vært praktisert, og det jobbes kontinuerlig med å videreutvikle konseptet. Det skal vedtas ny boligpolitisk plan i 2024.

3. Velferd og bærekraftig verdiskaping:

- Legge til rette for grønne industrinæringer
- Tilgang på kompetanse, arbeidskraft og gode tjenester
- God infrastruktur som grunnlag for verdiskaping
- Tilrettelegging for natur- og kulturbasert næringsliv
- Verdiskaping i en sirkulær økonomi

Regjeringens forventninger

- 31.** Det legges til rette for grønn omstilling, bærekraftig verdiskaping og lønnsomme arbeidsplasser i hele landet.
- 32.** Det legges til rette for mer fornybar energiproduksjon, særlig i områder med kraftkrevende næringsutvikling. Det er viktig å sikre god balanse mellom mer fornybar energi og miljøhensyn.
- 33.** Det legges til rette for mer effektiv og fleksibel energibruk.
- 34.** Det legges til rette for tilstrekkelige næringsarealer med minst mulig negative konsekvenser for klima, miljø og samfunn. Næringsarealer planlegges med et regionalt perspektiv, og energibruk, krafttilgang, gjenbruk og mer effektiv utnyttelse av eksisterende næringsarealer og infrastruktur inngår i planvurderingene.
- 35.** Det settes av tilstrekkelige og egnede nye arealer for akvakultur gjennom oppdaterte regionale og kommunale planer for kystområdene, som også kan omfatte utvikling av akvakultur utenfor kysten og landbasert akvakultur. Planene ivaretar miljøhensyn og andre samfunnsinteresser.
- 36.** Fylkeskommunene tar et helhetlig ansvar for kompetansepolitikken og utvikling av kompetanseplaner som bidrar til at regionen får tilgang på den kompetansen som arbeidsmarkedet etterspør.
- 37.** Det legges til rette for videre utvikling av havner og sjøtransport, og lokalisering og nødvendige arealer vurderes i et regionalt perspektiv.
- 38.** Fylkeskommunene tar en samordnende rolle for samferdselsplanlegging i regionen, og gir innspill til konseptvalgutredninger for store statlige samferdselstiltak.

- 39.** Framføring av mobil- og bredbåndsnett sikres gjennom bruk av eksisterende føringsveier så langt det lar seg gjøre, og gjennom å tillate innplassering av sendestasjoner for mobilkommunikasjon på offentlige bygg.
- 40.** Naturgrunnlaget for samisk kultur og næringsutvikling vektlegges, og planleggingen ivaretar arealene til reindriften i tråd med FN-konvensjonen om sosiale og politiske rettigheter artikkel 27. I planprosessene sikres det et godt kunnskapsgrunnlag om reindriften.
- 41.** Det legges til rette for bærekraftig verdiskaping og grønne næringer i tilknytning til jord- og skogbruk og i randsonene til de store verneområdene.
- 42.** Fylkeskommunene og kommunene legger gjennom sin areal- og samfunnsutvikling og virksomhetsutøvelse til rette for omlegging til en mer sirkulær økonomi, der ressurser og eksisterende bebyggelse og anlegg brukes lengst mulig og i større grad ombrukes og oppgraderes.
- 43.** Viktige mineralforekomster sikres i regionale og kommunale planer, og utvinning avveies mot miljøhensyn og andre samfunnsinteresser.
- 44.** Helhetlig masseforvaltning avklares i regionale og kommunale planer. Planer for større bygge- og anleggsarbeider avklarer hvordan overskuddsmasser skal disponeres og hvordan nødvendig areal til håndteringen skal sikres. Muligheten for ombruk og materialgjenvinning vurderes, og massebalanse bør tilstrebes.

Vurdering av forventningen «Velferd og bærekraftig verdiskaping»:

Indre Namdal er en region med store utfordringer. Mange av kommunene opplever befolkningsnedgang, samt en stadig eldre befolkning. Grong kommune har også opplevd en nedgang i innbyggertallet de siste årene, men skal man tro SSBs befolkningsframskrivninger vil man de neste 20 årene få en svak vekst. Får å sikre vekst i befolkningstallet, må man også ha vekst i næringslivet. Gjennom utviklingen av Grong næringspark og Bjørgan skisenter, samt en rekke andre tiltak, jobber Grong kommune aktivt for å sikre vekst i næringslivet. Mineralressurser er nevnt som et punkt i regjeringens forventninger, og på sikt vil dette kunne bli et veldig viktig bidrag for Grongs del. Vi vet det finnes viktige mineralressurser i Grong, men pris er avgjørende for å få realisert planene. Skogbruket er en naturressurs man vet vil ta seg opp de neste tiårene, og det er viktig at man rustet seg for dette. Jord- og skogbruk er for øvrig et prioritert område i kommuneplanens samfunnsdel.

I nasjonal sammenheng er Grong kommune med sine 1136 km² en relativt stor kommune. Befolkningen utgjør per 1. kvartal 2024 2.322 innbyggere, så befolkningstettheten er lav. Av større tettsteder har vi Harran, Bergsmo og Medjå (Grong sentrum), med Medjå som det største. Noen av regjeringens forventninger når det gjelder bærekraftig areal- og transportplanlegging er derfor ikke alltid like lett å forholde seg til. I gjeldende arealdel har man imidlertid, i tråd med regionale og nasjonale føringer, valgt å satse på utvikling innenfor disse tettstedene, med et særskilt fokus på nye boligområder på Bergsmo og Medjå. Kommunen har her tatt en aktiv rolle og tilrettelagt for byggeklare tomter i umiddelbar nærhet av sentrum. Det er dessuten er det her lagt opp til en høy grad av utnytting for å minske presset på dyrkamark.

Kollektivdekningen er ikke god i Grong, men man har i arealdelen lagt inn gang-/sykkelveg mellom Medjå og Bergsmo for å øke tilgjengeligheten og ikke minst trafiksikkerheten for gående og syklende. I den kommende rulleringen av trafiksikkerhetsplanen vil denne strekningen bli et tema. Ellers vil opprusting av E6 på strekningen Medjå – Gartland, være et sentralt tema når det gjelder samferdsel.

4. Klima, natur og miljø for framtida

- Helhetlig planlegging for å nå klima- og miljømålene
- Forebygge klimagassutslipp og sikre muligheten for karbonopptak
- Bevare naturmangfold, friluftslivsinteresser og kulturmiljø
- Rene og rike vann og vassdrag

Regjeringens forventninger

45. Omstillingen til lavutslippssamfunnet og bidrag til oppnåelse av klima- og miljø målene prioriteres gjennom arealplanlegging som reduserer utslipp, arealbeslag og transportbehov. Regjeringen oppfordrer kommunene til å sette seg mål for å redusere nedbyggingen.
46. Det legges til rette for energieffektivisering og fleksibel energibruk i næringsliv, husholdninger og offentlige bygg.
47. Ved revidering av kommuneplanens arealdel, vurderer kommunen om tidligere godkjent arealbruk skal endres av hensyn til klima, naturmangfold, kulturmiljø, jordvern, reindrift, klimatilpasning, samfunnssikkerhet og et hensiktsmessig utbyggingsmønster.
48. Omdisponering og nedbygging av karbonrike arealer, inkludert myr, tidevannssump og andre typer våtmark og skog, unngås så langt som mulig, slik at arealenes evne til lagring og opptak av karbon opprettholdes.
49. Fortetting og transformasjon av bolig- og næringsområder vurderes før nye, større utbyggingsområder settes av og tas i bruk.
50. Regionalt utbyggingsmønster, senterstruktur og overordnede transportløsninger fastsettes i regionale eller interkommunale areal- og transportplaner. Planene tar hensyn til regionale og lokale forutsetninger og utbyggingspress.
51. Klimagassutslipp, kø, luftforurensning og støy reduseres ved å legge til rette for kollektivtransport, sykkel og gange, effektiv arealbruk og avgrensede sentrumsområder og tettsteder.
52. Det legges til rette for en god ladeinfrastruktur, blant annet ved å avsette tilstrekkelige arealer til etablering av hurtiglading for både lette og tunge kjøretøy.
53. Viktig naturmangfold, jordbruksareal, vannmiljø, friluftslivsområder, overordnet grønnstruktur, kulturmiljø og landskap kartlegges og sikres i planleggingen. Samlede virkninger av eksisterende og planlagt arealbruk vektlegges.
54. Hensynet til verdensarvverdiene sikres gjennom helhetlig samfunns- og arealplanlegging.
55. Arealbruken i strandsonen langs sjøen og i og langs vassdrag vurderes i et helhetlig og langsiktig perspektiv. Det legges til rette for en mer differensiert forvaltning av strandsonen med større muligheter for næringsutvikling og bosetting i spredtbygde strøk langs kysten i sone 3 i planretningslinjene for strandsonen.
56. Regionale og kommunale planer legger til rette for en bærekraftig utvikling i fjell og utmark. Utbyggingen avgrenses mot sammenhengende natur- og friluftslivsområder og viktige områder for landbruk, reindrift og andre næringer, blant annet gjennom langsiktige utbyggingsgrenser.
57. Potensialet for fortetting eller utvidelse av eksisterende fritidsboligområder vurderes før det legges til rette for utbygging i nye områder, særlig der det er utbyggingspress. Ny fritidsbebyggelse i og over skoggrensen og på myr bør unngås.
58. Villreinens leveområder sikres, og vedtatte regionale planer for villrein fjella oppdateres i samsvar med ny kunnskap og følges opp i den kommunale planleggingen.
59. Kommunene bidrar til gode miljøforhold i og langs vassdragene gjennom deltakelse i arbeidet med vannområdene, gjennomføring av miljøtiltak og god arealforvaltning. Bruks- og verneverdiene i vassdragene sikres i planleggingen, og nedbygging av vassdragsnatur og utfylling i vassdrag reduseres.
60. Planleggingen bidrar til å sikre naturverdier og god miljøtilstand i vann, blant annet ved å unngå å planlegge for byggetiltak i våtmark når det finnes gode alternativer.
61. Samfunns- og arealplanleggingen samordnes med planlegging av vannforsyning og avløp, herunder overvannshåndtering og vurdering av naturbaserte løsninger.
62. Fylkeskommunene og kommunene i Oslofjordens nedbørsfelt følger opp helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord i arealplanleggingen.

Regjeringens forventninger til *Byer og tettsteder der det er godt å bo og leve*

Vurdering av forventingen «Klima, natur og miljø for framtida»:

Med den lave befolkningstettheten har man i Grong store sammenhengende natur- og friluftsområder. Disse er kartlagt og blir godt ivaretatt i planleggingen. Grong kommune er også opptatt av tilgang på nærturområder, og kvalitet på utearealene i boligområdene. Det er nedfelt egne bestemmelser og retningslinjer som omhandler dette i kommuneplanens arealdel.

Når det gjelder natur- og kulturverdier er disse søkt sikret både gjennom kommuneplanens arealdel og kommunedelplan for kulturminner. Dette er verdier som er under stadig press, og Grong kommune legger stor vekt på dette i all vår saksbehandling.

Samfunnssikkerhet og beredskap:

- Naturfarer og klimatilpasning
- Forsvarets arealbehov
- Vern av dyrka jord
- Rent og trygt drikkevann
- Risiko- og sårbarhetsanalyser som grunnlag for bedre planer

Regjeringens forventninger

- 63.** Samfunnssikkerhet og beredskap vektlegges i planleggingen. Risiko- og sårbarhetsanalyser bygger på oppdatert kunnskap og legges til grunn for plan- og byggesaksbehandlingen.
- 64.** Forsvarets arealbehov sikres når dette er nødvendig for å ivareta landets forsvarsevne og for å følge opp nasjonale forsvarsplaner.
- 65.** Det tas hensyn til et endret klima i planleggingen, og de høye alternativene fra nasjonale klimaframskrivninger, og et tilstrekkelig langt tidsperspektiv, legges til grunn når konsekvenser av klimaendringene vurderes. De fylkesvise klimaprofilene benyttes.
- 66.** Arealbruk planlegges slik at overvann og fare knyttet til flom, erosjon, skred, havnivåstigning, stormflo og annen naturfare håndteres forsvarlig.
- 67.** Bevaring og restaurering av naturområder, eller etablering av naturbaserte løsninger, vurderes for å tilpasse samfunnet til klimaendringene.

- 68.** Fylkeskommuner og kommuner bidrar til å styrke jordvernet og at arealforvaltningen bidrar til å nå målet om redusert omdisponering av matjord i tråd med ny jordvernstrategi fra 2023, og bidrar til at driften av jordbruksarealene kan opprettholdes.
- 69.** Ved revidering av kommuneplanens arealdel vurderes det om arealer som tidligere har vært avsatt til formål som innebærer omdisponering av dyrka jord, skal tilbakeføres til landbruks-, natur-, friluft- og reindriftsformål.
- 70.** For å redusere omdisponeringen av dyrka jord, bør en jordvernstrategi vurderes utarbeidet som del av den overordnede regionale og kommunale planleggingen.
- 71.** Kommunens drikkevannsforsyning skal inngå i vurderingen av samfunnssikkerhet i kommuneplanens samfunnsdel og arealdel. Drikkevannskilder tas hensyn til og sikres i planlegging, blant annet for å redusere behovet for vannrensing.
- 72.** Fylkeskommuner og kommuner oppdaterer og deler geografisk informasjon i den nasjonale geografiske infrastrukturen.

Vurdering av forventningen knyttet til samfunnssikkerhet og beredskap:

Grong kommune har en egen klima- og energiplan vedtatt i 2023. Dette er en tiltaksplan som legger til rette for mer miljøvennlige løsninger og redusert energibruk. Målet er at Grong kommune med tiltakene vil bidra positivt i det globale arbeidet med å redusere klimaendringene. Klimaendringer er likevel noe som vil komme, og det er viktig at man i tiden som kommer er bevisst på klimatilpasning i planleggingen. Dette gjelder både innenfor samfunns- og arealplanleggingen.

Med sin beliggenhet har Grong kommune store utfordringer knyttet både til flom og kvikkleire. Takket være et godt samarbeid med NVE har man imidlertid god kontroll på situasjonen. Gjeldende

arealdel har også tatt høyde for både flom og skred, slik at en del av klimatilpasningsarbeidet er allerede på plass, men det må fortsatt jobbes aktivt med dette i planleggingen.

Samfunnssikkerhet og beredskap er viktig del av jobbingen med planleggingen i Grong kommune. I alle arealplaner blir det gjennomført grundige ROS-analyser og sakene blir sendt til høring til berørte sektormyndigheter som for eksempel Statsforvalteren, NVE, forsvaret og mattilsynet.

2.2 Regionale forventninger/føringer

Regional planstrategi Trøndelag:

I plan- og bygningslovens § 7-1 heter det at Regional planmyndighet skal minst én gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide en regional planstrategi. I planstrategien skal det redegjøres for viktige regionale utviklingstrekk og utfordringer, vurdere langsiktige utviklingsmuligheter og ta stilling til langsiktige utviklingsmål og hvilke spørsmål som skal tas opp gjennom videre regional planlegging. Planstrategien er den kortsiktige delen av Trøndelagsplanen, og vil være et viktig styringsdokument i fylkestingsperioden.

Den regionale planstrategien for Trøndelag er ute på høring, med en høringsfrist satt til 22.04.2024. I utkastet til den regionale planstrategien er det foreslått følgende hovedgrep og satsingsområder:

Hovedgrep:

- Opprydding i antall og type planer og strategier og nødvendig rullering av eksisterende planer og strategier
- å legge vekt på oppdatering og spissing av handlingsplaner og tiltak
- samordne/slå sammen strategier – for eksempel innen samferdsel
- legge et løp for vurdering av Trøndelagsplanen
- videreutvikle plansystemet i fylkeskommunen

Satsingsområder:

Trøndelag tar sitt ansvar for klima- og naturutfordringene:

- Grønn omstilling av næringsliv og lokalsamfunn
- Sikre arealbruk og energiforsyning som muliggjør en bærekraftig utvikling og grønn omstilling
- Robust i møte med klimaendringene
- Trøndelag tar ansvar for Trondheimsfjorden, og skal gjennom en grundig prosess bedre den økologiske tilstanden til Trondheimsfjorden
- Vi jobber for å bevare naturmangfoldet
- Fornybare og fremtidsrettede løsninger som dekker energibehovet til hele fylket

En god samfunnsberedskap i et trygt, helsefremmende og inkluderende Trøndelag:

- Et trygt og beredt Trøndelag, som er mer attraktivt og mindre sårbart

- Infrastruktur og mobilitetsløsninger som knytter Trøndelag og tilgrensende fylker og regioner bedre sammen
- Trygg oppvekst for gode liv i utdanning, jobb og fritid
- Kultur og frivillighet skaper engasjement og lokal tilhørighet
- Samfunnsdeltakelse for alle

Trøndelag har nok arbeidskraft og rett kompetanse for å møte et arbeids- og næringsliv i endring:

- Innovasjon, digitalisering og teknologisk utvikling er nødvendig for å møte utfordringene
- Kapasitet og kompetanse til å møte demografiske endringer og grønn omstilling

Trøndelagsplanen 2019-2030:

I tråd med føringene i den regionale planstrategien vedtok fylkestinget i Trøndelag i møte den 12. desember 2018 «Trøndelagsplanen 2019 – 2030». Trøndelagsplanen er en kortfattet plan som viser hvilken retning man ønsker at Trøndelag skal utvikle seg i de kommende årene. Oppfølging av mål og delmål i Trøndelagsplanen skal skje gjennom arbeidet med mer detaljerte temaplaner og strategier,

eller konkretiseres direkte gjennom egne tematiske handlingsprogram og andre virkemidler. Planen evalueres hvert fjerde år gjennom arbeidet med regional planstrategi. Trøndelagsplanen har 3 innsatsområder med følgende retningsmål:

- Bolyst og livskvalitet
 - I 2030 skal god livskvalitet og mangfold kjennetegne Trøndelag
 - I 2030 er kunst og kultur en viktig drivkraft for samfunnsutviklingen i Trøndelag
 - I 2030 er Trøndelag best i Norge på regional samhandling
- Kompetanse, verdiskapning og naturressurser
 - I 2030 har Trøndelag et omstillingsdyktig og framtidsrettet arbeids- og næringsliv
 - I 2030 er trøndersk næringsliv basert på miljøvennlig næringsutvikling og teknologi
 - I 2030 har Trøndelag bærekraftig produksjon av mat og bioråstoff
- Regionale tyngdepunkt og kommunikasjon
 - I 2030 har Trøndelag en bærekraftig areal- og transportstruktur
 - I 2030 har Trøndelag et balansert utbyggings- og bosettingsmønster
 - I 2030 har Trøndelag et samordnet transport- og samferdselssystem

Når man går nærmere inn i dokumentet ser man at mange av de satsingsområdene som er nevnt allerede er fanget opp i gjeldende samfunnsdel for Grong kommune.

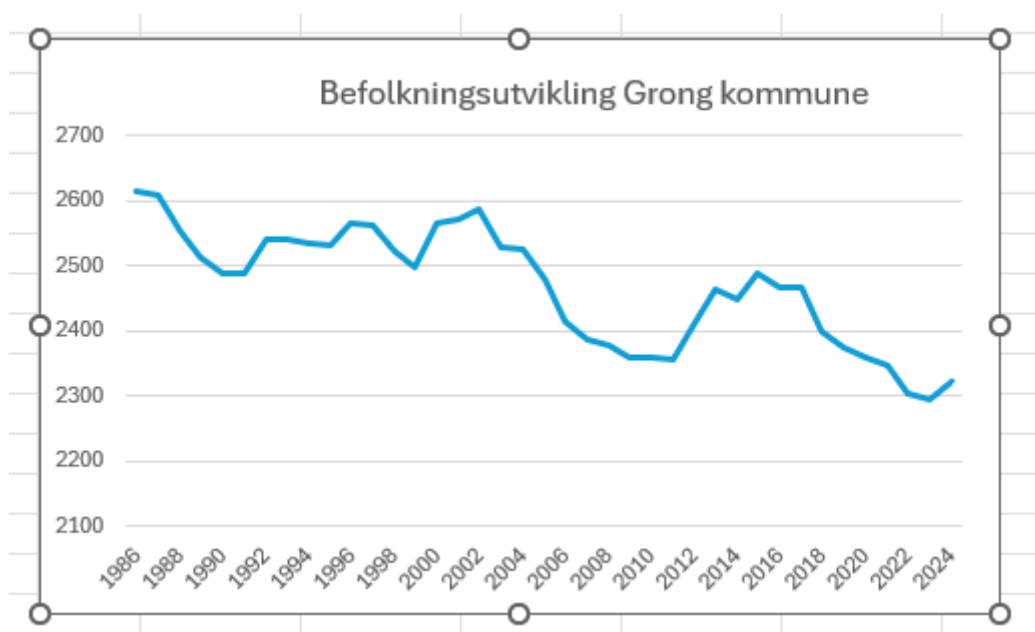
3. Utfordringer og mulighetsområder

I dette kapitelet angir vi de mest sentrale utfordringene vi har i Grong kommune i tiden som kommer, men vi tar også for oss mulighetsrommet. Kapitelet baserer seg i hovedsak på gjeldende planstrategi, men er oppdatert ut fra nye data.

3.1 Befolkningsutvikling

Grong kommune har hatt en variert befolkningsutvikling de siste årene. Ser man på perioden fra år 2000 frem til i dag har vi hatt en negativ befolkningsutvikling på 7,4 %. Den største nedgangen hadde man i perioden 2000 - 2010, hvor reduksjonen var på 9,2 %. Fra 2010 til 2024 har vi hatt en nedgang på 1,7 %. Fra 2009 hadde man en jevn økning i innbyggertallet fram til 2015. Befolkningsveksten var i denne perioden på hele 5,9 %. Fra 2016 har det vært en jevn nedgang frem til 2022, før det igjen har gått noe opp i 2024. Noe av nedgangen kan forklares med nedleggelsen av Hero mottakssenter.

Basert på beregningsgrunnlag fra SSB er det grunn til å anta at man vil få en liten vekst i befolkningstallet frem mot 2040. Fremskrevet folkemengde for Grong kommune antas å ligge 2325 personer i 2030, 2376 personer i 2040 og 2395 personer i 2050. Framskrivningene er kraftig nedjustert fra 2016. Man antok da at det i 2040 ville være 2854 personer bosatt i Grong.

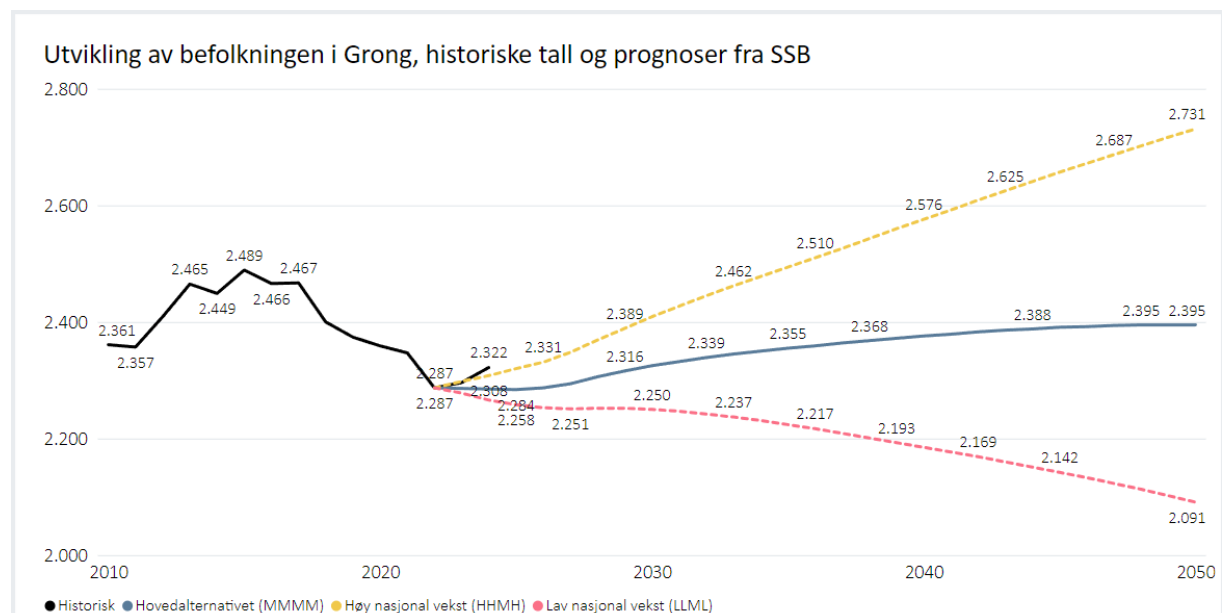
Befolkningsutvikling i Grong kommune 1986 – 2024.

Befolkning i delområder og grunnkretser

Folketall i grunnkretser i 2024 i Grong og utvikling 2015 - 2024

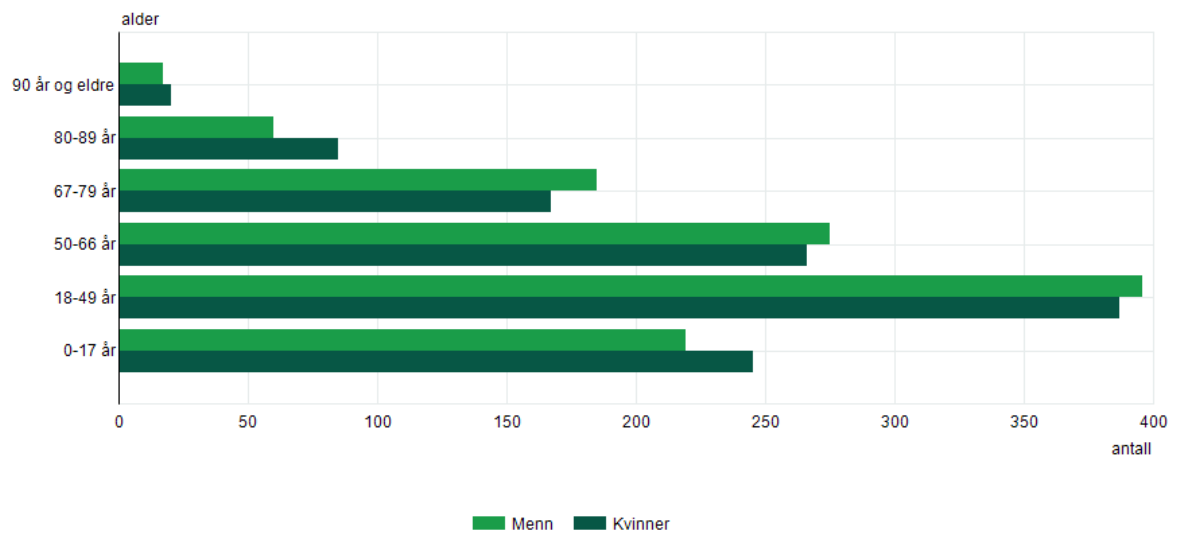
Grunnkrets	Delområde	Personer	Endring personer	Endring %
Mediå	Grong	568	49	9,4 %
Tømmerås	Grong	476	-90	-15,9 %
Bergsmo	Grong	271	-39	-12,6 %
Harran	Grong	180	3	1,7 %
Gartland	Grong	148	9	6,5 %
Duun	Grong	101	-41	-28,9 %
Ekker	Grong	97	-6	-5,8 %
Vie	Grong	93	-15	-13,9 %
Øyheim	Grong	87	-9	-9,4 %
Leksås	Grong	85	-22	-20,6 %
Solum	Grong	77	0	0,0 %
Fiskum	Grong	53	-5	-8,6 %
Fjerding	Grong	36	-17	-32,1 %
Formofoss	Grong	32	11	52,4 %
Godejord	Grong	15	0	0,0 %
Uoppgitt grunnkrets	Uoppgitt delområde		-3	
Totalt		2 319	-175	-7,0 %

Befolkningsutvikling fordelt på grunnkretser.

Befolkningsprognoser for Grong.

07459: Befolkning, etter kjønn og alder. Personer, Grong, 2024.

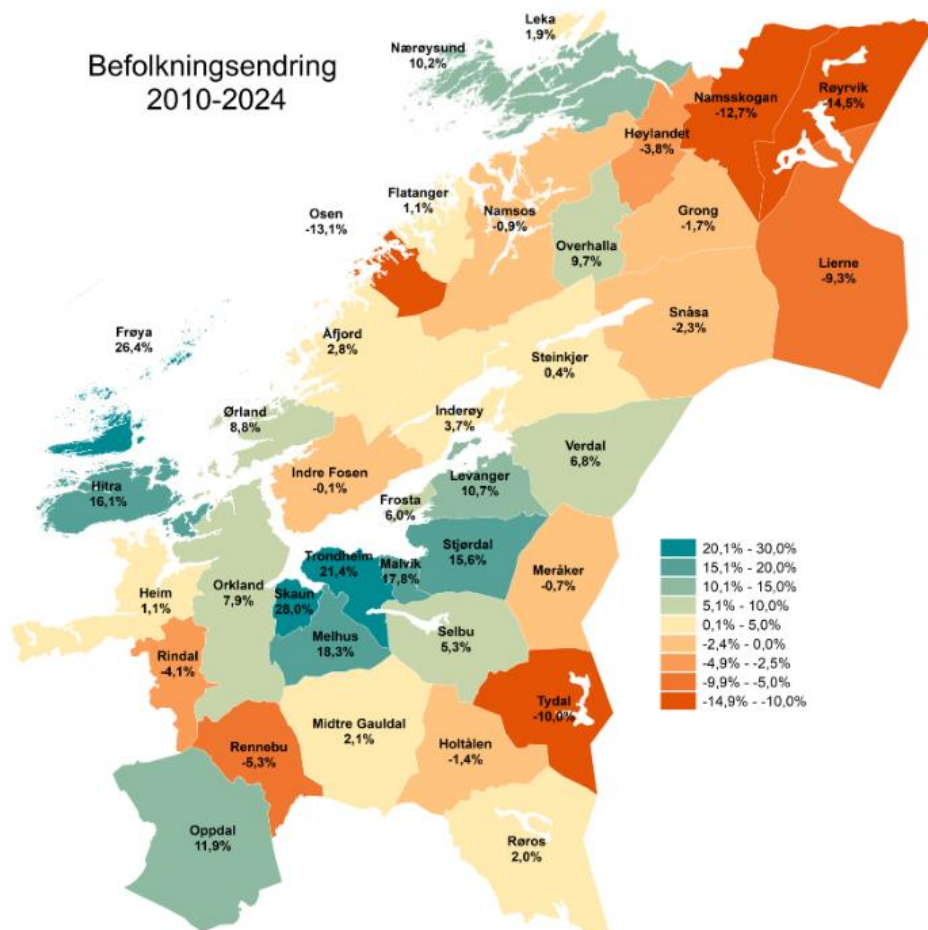

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Alderssammensetning i Grong kommune, fordelt på kjønn og alder.

Ser vi på tallene for perioden 2010 - 2024, og sammenlikner Grong med de andre kommunene i Nord-Trøndelag, så kommer Grong relativt godt ut sammenliknet med de andre kommunene i Indre-Namdal. Grong kommer ut med en utvikling på minus 1,7 %, mens det i nabokommunene forventes en større negativ utvikling.

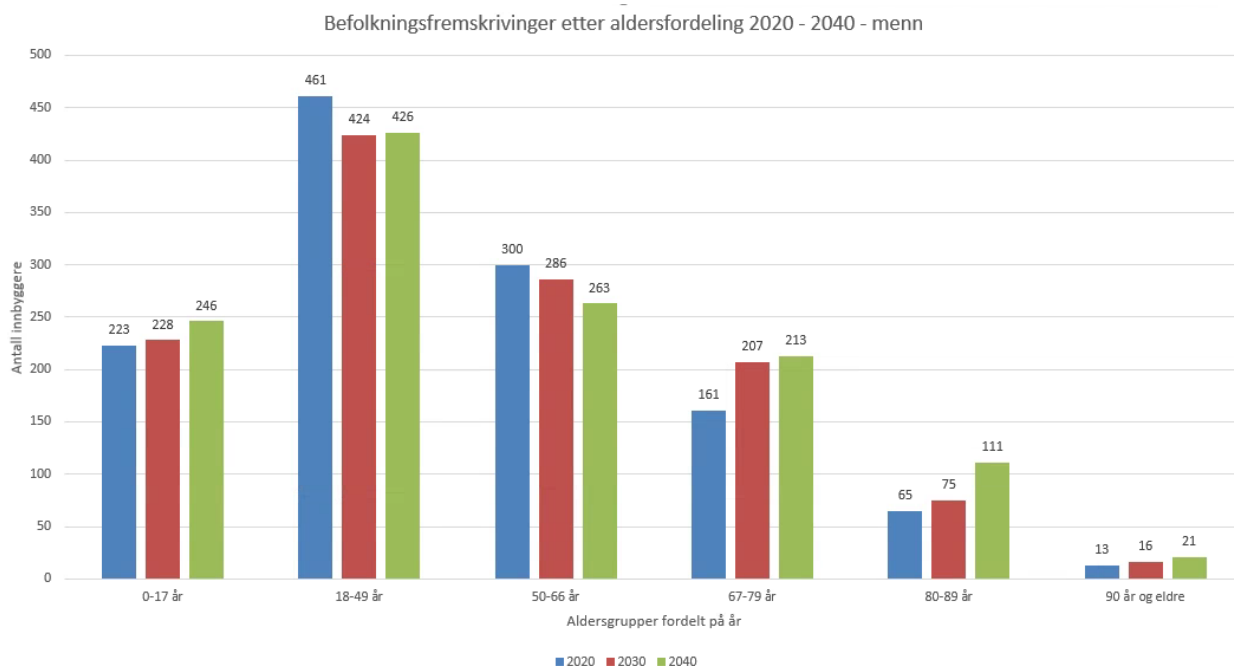
Prosentvis endring i befolkning i Trøndelag i perioden 2010 til 2024:

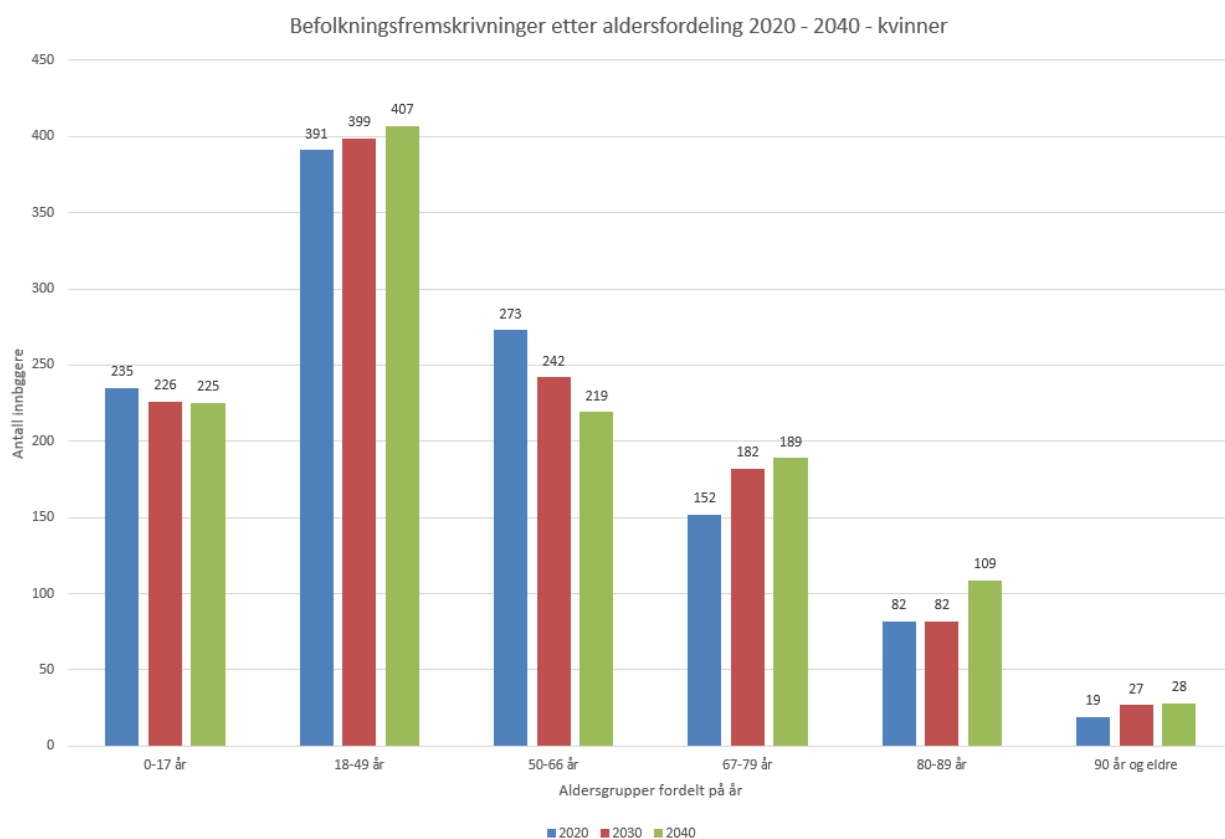
Deler man inn befolkningen etter alder ser man følgende trend:

0 – 17 år:	menn: svak vekst	kvinner: jevn svak nedgang
18 – 49 år:	menn: variabel, men nedgang	kvinner: jevn svak vekst
50 – 66 år:	menn: sterk nedgang	kvinner: sterk nedgang
67 – 79 år:	menn: jevn vekst	kvinner: jevn relativt sterk vekst
80 – 89 år:	menn: jevn relativt sterk vekst	kvinner: etterhvert sterk vekst
90 år +:	menn: liten vekst	kvinner: liten vekst

Basert på tallene fra SSB ser det ut til at det er aldersgruppen 67 år pluss som er den gruppen som vil øke mest i årene frem mot 2040. Det vil bli færre yngre menn, mens det blir en liten økning i antallet kvinner i alderen 18 – 49 år. Se nedenstående diagrammer for nærmere informasjon.

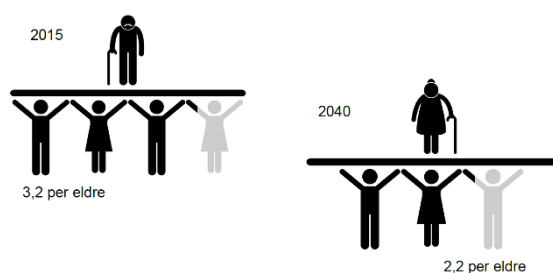

Tabell 4: Mannlig befolkningsutviklingen 2020 - 2040, delt inn etter alder. Fremskrevne tall for år 2020, 2030 og 2040 er basert på en middels befolkningsutvikling i landet, kilde ssb.no.

Tabell 5: Kvinnelig befolkningsutviklingen 2020 - 2040, delt inn etter alder. Fremskrevne tall for år 2020, 2030 og 2040 er basert på en middels befolkningsutvikling i landet, kilde ssb.no.

Siden år 2000 har den prosentmessige andelen eldre innbyggere økt. I år 2000 var 51 % av befolkningen 40 år eller yngre, mens denne gruppen i år 2011 utgjorde 46 %. I år 2040 er tallet forventet å synke ytterligere, og det er som tidligere nevnt gruppen 67 år og eldre som øker mest. Ser man på *nasjonale tall* for aldersbæreevnen for folk i alderen 25 -66 år i forhold til antallet eldre (67 +) hadde man i 2015 3,2 personer pr. eldre. I 2040 vil dette nasjonale tallet ifølge prognosene ligge på 2,2 personer pr. eldre. Ser man på statistikken for Grong kommunes del slår disse tallene enda verre ut. I Grong var aldersbæreevnen i 2019 på 2,5, mens den med de nyeste framskrivningene i 2040 vil være på 1,7 personer. Antallet «arbeidstakere pr. pensjonist» blir altså vesentlig lavere i årene som kommer, noe som medfører en høyere byrde for den yrkesaktive befolkningen. Det er ikke tatt høyde for uføre og arbeidsledige i denne oversikten.

Figur 1: Illustrasjon over aldersbæreevnen i 2015 kontra 2040 – nasjonale tall.

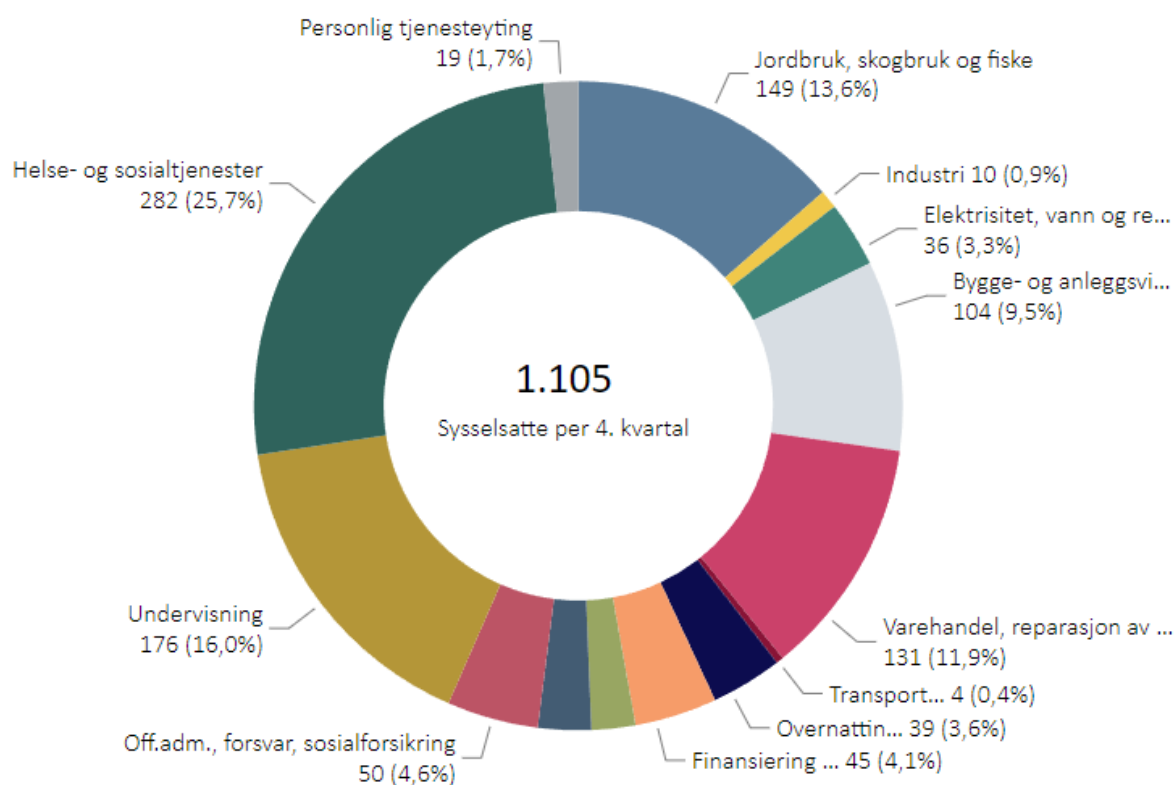
Stimulering til befolkningsvekst med spesielt fokus på yngre mennesker er derfor et viktig fokusområde for Grong kommune i de kommende år. For å få til en vekst må vi kunne tilby attraktive arbeidsplasser, boliger, trivelige tettsteder og et rikt og variert kulturtilbud. Vi kommer inn på dette i de neste delkapitlene.

3.2 Verdiskapning og næringsutvikling

Framtidig verdiskapning skal ivareta en langsiktig og bærekraftig utvikling og må omfatte både økonomiske, miljømessige, kulturelle og sosiale dimensjoner. Sysselsettingsveksten i Norge har vært stor de siste årene, og det er storbyregionene som har den sterkeste veksten. Mye tyder på at denne utviklingen vil fortsette også i årene som kommer. Blant annet på grunn av at det er i tjenesteytende næringer veksten kommer, mens sysselsetting innen primærnæringene går ned.

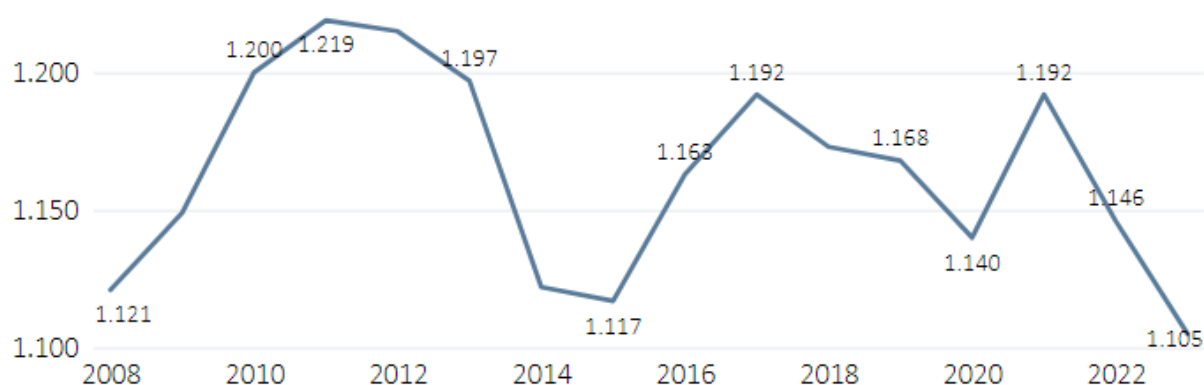
Grong har en større andel sysselsatte innen primærnæringene (jordbruk og skogbruk) enn gjennomsnittet for Trøndelag og Norge. Innen sekundærnæringene ligger vi på landsgjennomsnittet, men noe lavere enn Trøndelag. Når det gjelder tertiærnæringene ligger vi lavere enn landet som helhet.

Sysselsatte etter næring i Grong per 4. kvartal 2023

Tabell 6: Diagrammet angir i prosent sektorfordelingen for arbeidsplasser i Grong, kilde ssb.no.

Sysselsatte i alle næringer i Grong, 2008-2023

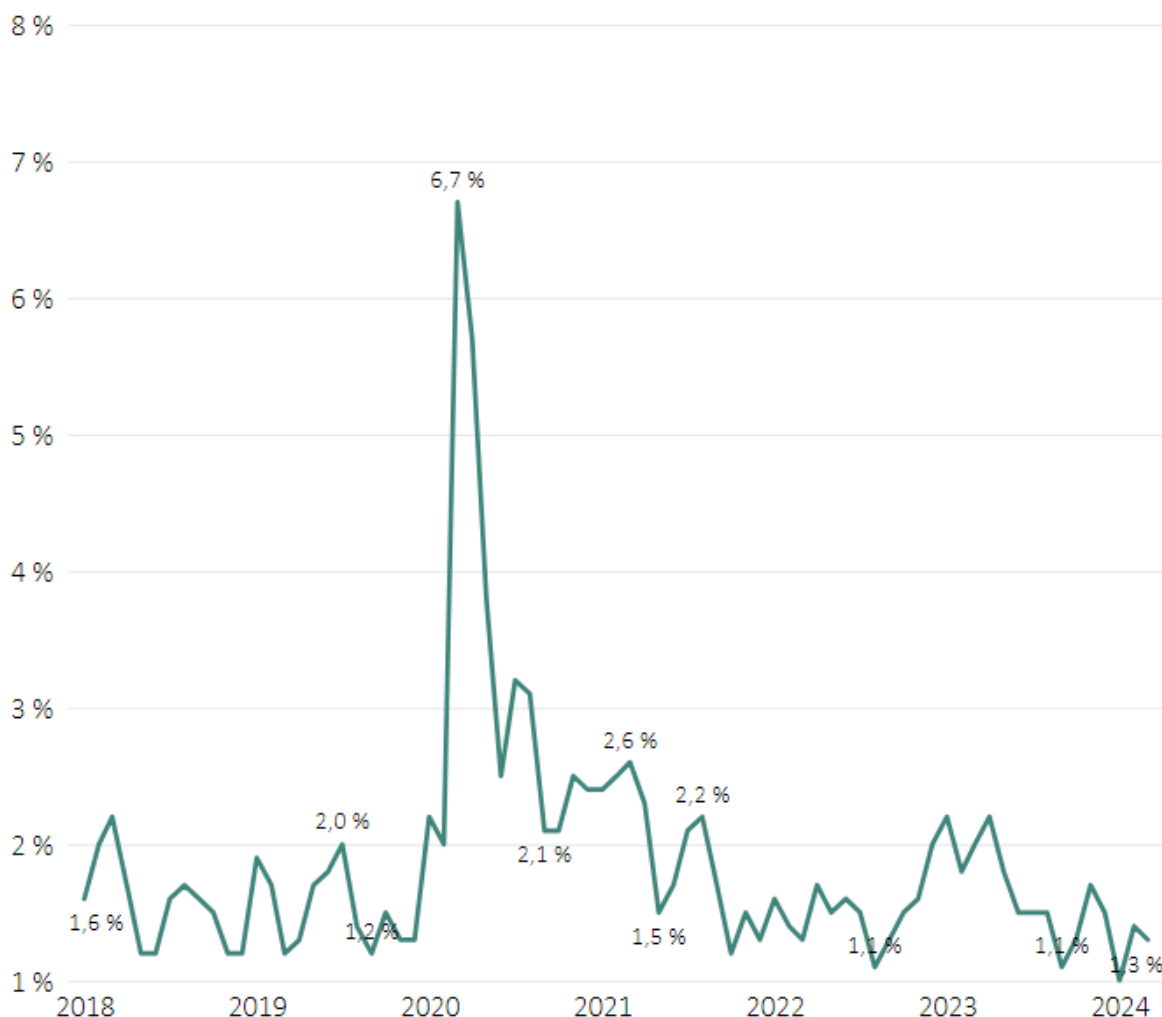
Diagrammet viser utviklingen i antallet arbeidsplasser i perioden 2008 – 2023. Som man ser har det vært mindre svingninger, kilde ssb.no.

Endring i sysselsatte etter næring i Grong, 2015 - 2023

Som vi ser av ovenstående diagram har man i Grong i perioden 2008 – 2023 hatt en svigning i både innbyggertall og antall arbeidsplasser. Da veksten i antall arbeidsplasser har vært større enn befolkningsveksten, og som en følge av dette har Grong de siste 20 årene hatt lav arbeidsledighet på mellom 1 - 2 %. Lavest ledighet hadde Grong i 2007, med 0.9 %. Grong har siden 2005 hatt lavere andel registrerte ledige enn både Nord-Trøndelag og landet for øvrig. I mars 2024 var det i Trøndelag registrert 1,7 % arbeidsledige, mens tallet for Grong var 1,3 %.

Helt ledige som andel av arbeidsstyrken i Grong

På det nåværende tidspunkt er altså ikke høy arbeidsledighet noe problem eller umiddelbar trussel i Grong kommune. Et større problem er heller rekruttering av kompetente arbeidstakere. Dette har vært en stor utfordring både for privat næringsliv og offentlig tjenesteyting i de neste årene. Det vil være viktig for framtiden at det samarbeides mellom naturlige aktører om en aktiv rekrutteringspolitikk.

Et rekrutteringstiltak kan være å heve kompetansen som allerede finnes i regionen. Grong er et skole- og studiesenter for Indre Namdal. Mulighetene dette gir kan være med å gi bedriftene og kommunen i regionen den kompetansen de trenger. Vi lever i et kompetansesamfunn hvor dette vil bli viktigere enn noen gang. Gründerkompetanse er også viktig. Entreprenørskap må fortsatt være et satsningsområde i skolen. Forskning viser at det er større sjanse for at man etablerer bedrift i voksen alder, hvis man har hatt entreprenørskap i skolen. Videre er det viktig at det legges til rette for styrking av eksisterende næringsliv og etablering av nye bedrifter gjennom gode veiledningstjenester og finansieringsmuligheter. Mulighetene som ligger i verdiskapning innenfor opplevelsesnæringene er store. For Grong kommune kan spesielt lakseturisme og vinterturisme nevnes som to store mulighetsområder. En satsing på Bjørgan står sentralt i den sammenheng. Bedre samhandling i

Namdalsregionen er også viktig for å utvikle opplevelsesnæringa i Grong og Namdalen. Prosjektet «Vandring i Indre Namdal» er et eksempel på samarbeid innenfor dette området i Namdalen.

En annen viktig mulighet for Grong kommune er å utnytte beliggenhet og rollen til Grong som regionsenter. Handel og servicenæring, samt kompetansearbeidsplasser er voksende næringer og et mulighetsområde for Grong kommune. Å bygge opp Grong som et sterkt regionsenter vil være viktig for styrking av Indre Namdal som region. Grong kommune har potensial til å bygge opp viktige regionale servicefunksjoner innen offentlig forvaltning og helse. Det vil bidra til bedre tilbud til våre innbyggere, samtidig som det gjør arbeidsplassene innen offentlig forvaltning mer attraktiv.

Landbrukssektoren er en av de mest komplette verdikjedene i norsk næringsliv, og er veldig viktig for sysselsetting og bosetting i Grong og Trøndelag. For å styrke denne sektoren må det også legges til rette for økt verdiskapning og sysselsetting gjennom etablering av nye typer næringsvirksomhet i tilknytning til landbrukets ressurser. Man har de siste årene hatt en vekst innenfor dette området i form av lokal matproduksjon. Det bør stimuleres ytterligere på dette området.

Skognæringa er en betydelig næring for Grong og Trøndelag. Verdiskapingspotensialet i skognæringa er stort. En fortsatt bærekraftig utnyttelse og aktiv oppbygging av skogressursene vil sikre treforedlingsindustrien tilgang på lokalt virke, og gi grunnlag for verdiskapning og arbeidsplasser på kort og lang sikt, også lokalt. For å stimulere til økt verdiskaping innenfor denne sektoren kan man bedre infrastrukturen, og samtidig være bevisst på økt bruk av tre i bygg og utnyttelse av trefiber. Skognæringa er gitt særskilt fokus i kommuneplanens samfunnsdel, og også i klima- og energiplanen.

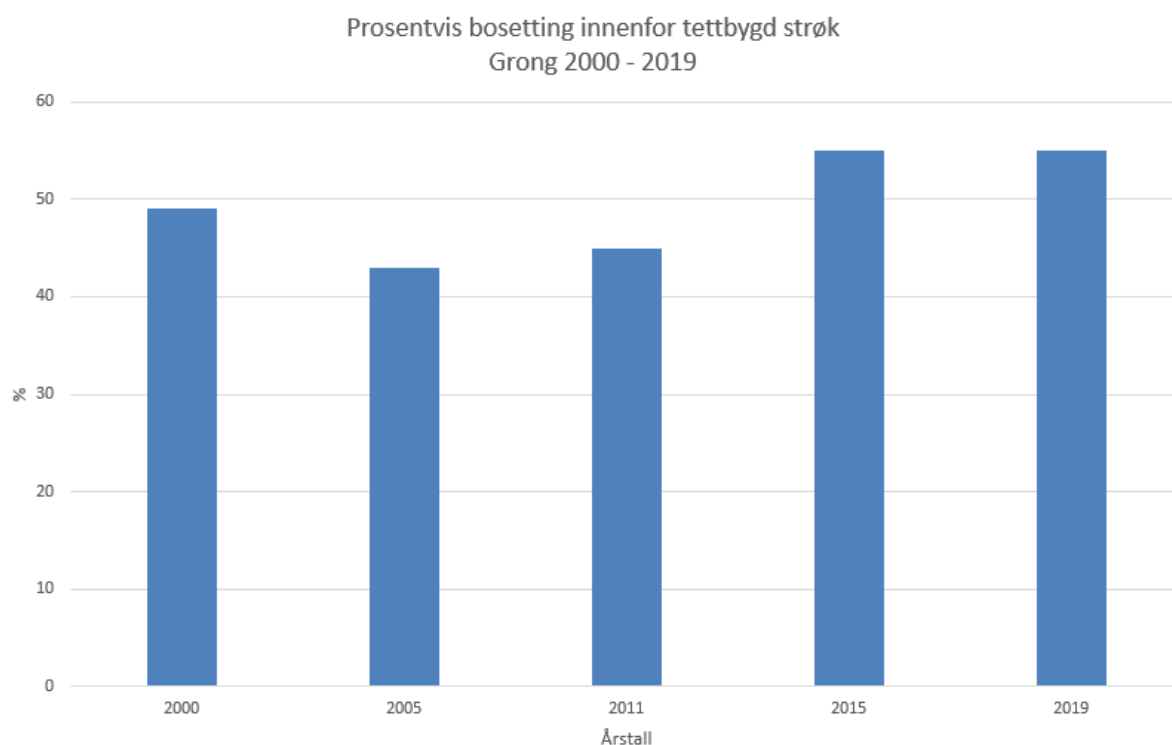
Mineralutvinning er et annet stort mulighetsområde, basert på naturressursene. Mineralutvinning kan bidra til verdiskapning og lokale arbeidsplasser. Det er viktig at Grong kommune legger til rette for en forsvarlig og bærekraftig mineralvirksomhet. Det har opp gjennom årene vært flere planer, men for tiden jobbes det ikke med noe konkret prosjekt.

Mange av de ovenstående elementer ligger inne i gjeldende samfunnsdel.

3.3 Samferdsel og infrastruktur

God planlegging innen samferdsel og infrastruktur er viktig for å bygge sterke lokalsamfunn med gode transportsystem som dekker samfunnets behov. God planlegging kan bidra til å begrense klimautslipp og er et stort satsningsområde på nasjonalt nivå. I Grong kommune er det 52 km kommunal vei, 134 km fylkesvei og 50 km europavei. Grong kommune er et trafikalt midtpunkt for Namdalen, med jernbane og E6.

Utvikling av transportsektoren er avhengig av utvikling av arealbruken. Spredt boligbygging med store avstander mellom bolig, arbeidsplass og fritidsaktiviteter øker transportbehovet. Sammenlignet med Trøndelag har Grong en større andel spredt boligbygging. I 2011 bodde 45 % av innbyggerne i tettbygde strøk, for Nord-Trøndelag og landet for øvrig var tallene på henholdsvis 58 % og 79 %. I 2015 hadde tallene endret seg, og Grong kommune hadde da lokalisert 55 % av boligene innenfor tettbygde strøk. I 2019 var tallet det samme for Grong kommune, mens tallet for nye Trøndelag lå på 75 %. Med de arealer som er lagt inn for fremtidig boligbebyggelse i kommuneplanens arealdel, samt flere vedtatte reguleringsplaner i nyere tid, håper man å kunne stimulere denne utviklingen ytterligere. Det er grunn til å anta at den positive trenden vil fortsette.

Tabell 12: Diagrammet angir den prosentvise bosettingen innenfor tettbygde strøk siden 2020.

For å redusere biltrafikk, og særlig vekst i biltrafikk er det nødvendig med gode løsninger for kollektivtrafikk og et godt utbygd gang- og sykkelvegnett. Videre er det viktig med god planlegging for plassering av fremtidige infrastrukturtiltak som boligområder, barnehager, fritidsaktiviteter og arbeidsplasser. Høy arealutnyttelse og bevisst lokalisering av viktige virksomheter vil bidra til å redusere transportbehovet. Bedre forhold for syklistene og fotgjengere fører også til tryggere skoleveger og økt fysisk aktivitet. Dette er forhold kommuneplanens arealdel, samt kommunedelplan for Grong sentrum, tar for seg. Dette må følges opp i kommende veg- og trafikksikkerhetsplaner.

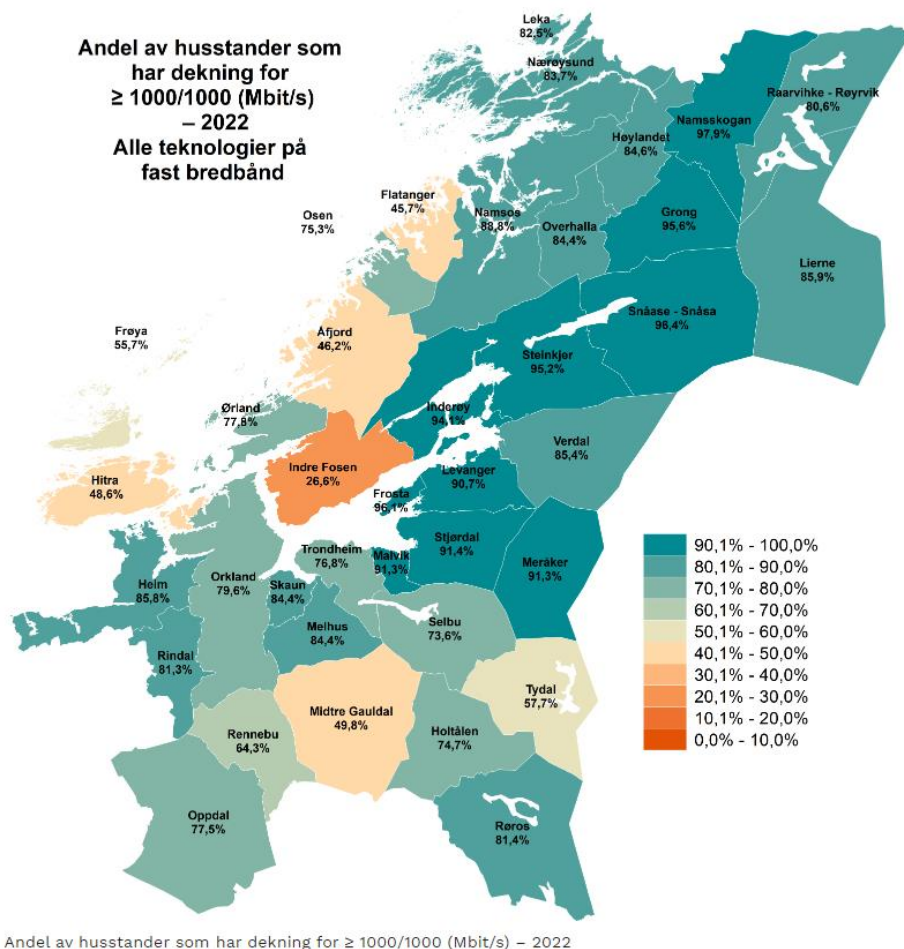
Spredt bosetting er nødvendig for næringsutøvelse i distriktene, særlig med tanke på primærnæringene. For Grong kommune er det derfor naturlig at rundt halvparten av innbyggerne bor i områder med spredt bosetting. Lokale bygde- og grendesenter med fellesfunksjoner som barnehage og butikk, reduserer det daglige transportbehovet. Utfordringen vil derfor være å styrke og utvikle attraktive grendesenter som gir grunnlag for fellesfunksjoner. Spredt bosetting er for en del personer et attraktivt alternativ, i forhold til å bo sentralt og tett. Kvaliteter som natur, oppvekstmiljø og attraktive tomter kan være utslagsgivende.

Det er et nasjonalt mål at jernbane og sjøtransport skal ta mer av godstransporten. Dette vil være en gevinst både for klima og miljø, men også viktig for tryggheten på veiene. Plassering av en godsterminal i Grong kommune kan være et viktig grep for å oppnå en omflytting av godstransporten. Som trafikalt knutepunkt, med E6 og jernbane gjennom kommunen, synes Grong å være en fornuftig plassering. Dette kan bidra til at både tømmer og fisk kan omlastes og sendes videre med bane.

Det er også viktig å se på trafikksikkerhet og effektive veiløsninger for næringslivet i regionen. I den sammenheng er det behov for å gjøre noe med følgende veistrekninger i kommunen: E6 Medjå – Namsskogan, FV 775 Gartland – Høylandet (Rørvik) og FV 17 Grong – Overhalla (Namsos)

Attraktive næringsarealer er et annet viktig område. Grong har de siste årene jobbet aktivt med utviklingen av Grong næringspark på Vårryggen, og nye arbeidsplasser er etablert. Ved å kunne tilby opparbeidede tomter håper man å kunne tiltrekke seg også nye næringsaktører. Fremføringen av adkomstveg inn i innerste del av næringsparken er gjennomført og gir flere tomtemuligheter. Med Grong næringspark, næringsarealene på Sundspetten og næringsarealer langs E6 i Harran har man sikret en relativt god kapasitet på næringsarealer i tiden som kommer. I tillegg er det avsatt et areal på Langnes. Det er her usikkerhet knyttet til grunnforhold.

Bredbånd og god mobildekning er avgjørende faktorer for å få unge mennesker til å bosette seg i distriktene. En godt utbygd digital infrastruktur er viktig for innovasjon og verdiskapning i næringslivet, bruk av offentlige tjenester og for innbyggernes muligheter for å delta i samfunnslivet.

3.4 Klima, energi og klimatilpasning

Gjeldende klima- og energiplan

Miljø har vært et satsingsområde for Grong kommune siden tidlig på 1990-tallet og miljøpolitikken har vært vedtatt i kommuneplanens samfunnsdel opp gjennom årene. Gjeldende klima- og energiplan for Grong kommune ble vedtatt i 2023. Planen angir tiltak og virkemidler for å redusere utslipp av klimagasser, samt at den skal sikre en mer effektiv energibruk og miljøvennlig energiomlegging. Dette er i tråd med de nasjonale forventningene. I planen er det vedtatt følgende satsingsområder:

1. Klimatilpasning
2. Jordbruk
3. Utslipp fra veitrafikk
4. Avfallshåndtering
5. Skogbruk
6. Energieffektivisering

Innenfor området energibruk i kommunale formålsbygg er det de siste årene gjennomført en rekke tiltak. Det er kjøpt inn og tatt i bruk SD- og EOS-anlegg. Med dette sikrer man

energistyringen og overvåkingen av denne på en langt bedre måte. Det er også laget en egen rapport som angir forskjellige ENØK-tiltak. Mye er utført så som utskifting av ventilasjonsanlegg og varmegjenvinnere m.m. I tillegg har man bygget om GBU med tilhørende kulturbygg. Det er her tatt i bruk moderne teknologi som reduserer energiforbruket noe. Fra og med 01.01.2020 inntrådte forbud mot fyring med mineralolje. Grong kommune har fulgt opp dette med at alle oljekjeler er fjernet eller konvertert til fyring med bioolje.

Skogbruk er ikke en kommunal virksomhet, men er valgt fordi kommunen vurderer at dette er et område som er viktig å satse på for å øke CO₂-binding. Målsetningen er at Grong kommune skal ha en aktiv skogpolitikk som fremmer produksjonen av skog og at kommunen skal velge tre og trebaserte produkter i sin byggevirksomhet der det er naturlig. Tiltak for å øke skogproduksjonen er et viktig miljøtiltak samtidig som økt satsing på skognæringen sannsynligvis vil gi økte inntekter til denne næringen i framtida.

Gjennom aktiv bruk av naturen skapes en interesse for å ta vare på miljøet. Grong kommune ønsker fortsatt å tilrettelegge for fysisk aktivitet gjennom bruk av naturen. Tiltak som Grongturer og andre friluftslivstiltak videreføres.

Gjennom holdningsskapende arbeid skal det skapes forståelse og engasjement for å gjøre noe med klimautslippene. «Ingen kan gjøre alt, men alle kan bidra med noe». Dette kan være å redusere avfallsmengdene ved økt kildesortering, ha en bevisst holdning til sitt eget forbruk

Kommunen har også betydelig påvirkning på andre bygningsforvaltere og leverandører i bygningsbransjen. Klimatiltak som har positive eller akseptable effekter på naturmangfold og andre miljøverdier skal prioriteres og det er viktig at kommunen har kompetanse til å følge opp dette. Nye områder for bolig og næring bør vurderes ut fra klimatiske forhold og tilgang på oppvarming fra omgivelsene, for eksempel spillvarme, jordvarme eller lignende og alle boliger skal ha mulighet til å benytte fornybare energikilder til oppvarmingsformål om dette ikke medfører betydelige merkostnader.

Veitrafikken er den største utslippskilden for klimagasser i kommunen, med spredt boligbygging og stor gjennomgangstrafikk. Gode løsninger for kollektivtrafikk, samt god arealplanlegging vil være viktig for å redusere biltrafikk.

I forhold til jordvern og ivaretagelse av dyrkamark har Grong kommune vært forholdsvis restriktive de siste årene. Siden 2010 er ca. 440 dekar dyrkamark omdisponert til utbyggingsformål, mens det i samme periode har blitt godkjent nydyrket ca. 1355 dekar. Med de områdene vi nå har inne som fremtidige byggeområder i vårt planverk er det grunn til å anta at denne positive trenden vil fortsette.

	Antall dekar omdisponert dyrkamark	Antall dekar nydyrking
2010	3	105
2011	13	158
2012	56	127
2013	1,5	62,5
2014	23	14
2015	5	54

2016	5	56
2017	120	84
2018	14	44
2019	0	65
2020	0	39
2021	0	427
2022	153	91
2023	8	29
Sum	404,5	1355,5

Oversikt over omdisponering av dyrkamark vs. nydyrking. (SSB)

Klimatilpasning

Det har de siste årene vært jobbet mye med å redusere utslipp av klimagasser, samt miljøvennlig energiomlegging. Man ser likevel at noen klimaendringer allerede er i ferd med å komme, og at andre er påregnelige. Den 28.09.2018 trådte også «statlig planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning» i kraft, og sentrale myndigheter ønsker nå at man setter et særskilt fokus også på klimatilpasning. Det er et krav om at alle kommuner innen 2022 skal ha en egen plan for klimatilpasningen. Denne skal også inneholde en egen ROS-analyse. Dette har Grong kommune utført som en del av klima og energiplan.

Med sin beliggenhet langs Namsen og Sanddøla, og ikke minst mange store kvikkleiresoner, er det i Grong kommune viktig at man tar klimaendringene på alvor, og tar høyde for dette i planleggingen. Grong kommune har i mange tiår jobbet aktivt med sikring i forhold til både flom og skred, så dette er ikke noe nytt. I samarbeid med NVE er kvikkleiresoner sikret, og elvene farsinert/forebygget. E6 er også lagt om og hevet på en strekning for å unngå oversvømmelse.

I kommuneplanens arealdel har man lagt inn flere hensynssoner for å ivareta samfunnssikkerheten. Her kan nevnes flomsone og kjente kvikkleiresoner. Innenfor område for 200-årsflom gjelder det et byggeforbud, og innenfor kvikkleiresonene er det krav om grunnboringer og geoteknisk dokumentasjon før tiltak kan gjennomføres.

I Grong og Namdalen har flom og kvikkleire vært i fokus i en årrekke. Med klimaendringene vil enda flere utfordringer kunne oppstå. Forholdene rundt klimatilpassing er tatt med i den nye Klima- og energiplanen for Grong kommune som ble vedtatt i 2023. Det blir ikke nødvendig med en rullering av denne i neste valgperiode.

3.5 Tettstedsutvikling

Tettstedsutvikling er et vidt begrep, men ses ofte i sammenheng med bygdeutvikling, omdømmebygging og småsamfunnssatsing. Tettstedsutvikling handler om prosesser og tiltak for å skape attraktive steder for bosetting og næringsetablering. De fysiske omgivelsene og bruken av arealene våre betyr mye for folks hverdag, for trivsel og trygghet, og vårt sosiale liv. Omgivelsene legger også rammer for hvordan vi bor og reiser, kultur- og fritidstilbudet, og i hvilken grad man kan leve miljøvennlig.

Grong kommune har de siste årene hatt variabel befolkningsutvikling. Tar man utgangspunkt i 2010 har vi hatt en liten nedgang i antallet innbyggere. Det må derfor jobbes aktivt for å snu den negative trenden. I den kommende 4-års perioden bør man tilstrebe å legge til rette for attraktive bo- og nærmiljøer, samt nye arbeidsplasser/næringsarealer. I den sammenheng bør man fokusere på de naturgitte og samfunnsmessige kvaliteter man finner i Grong kommune:

- Regionsenter for Indre Namdal
- Skole- og studiesenter
- Kommunikasjonsknutepunkt
- Gode bo- og oppvekstforhold
- Idrett og aktivitet
- Vinterturisme
- Natur- og friluftsliv
- Jakt- og fiske
- Jord- og skogbruk

Kommunedelplan for Grong sentrum, vedtatt 2012, sist revidert i 2015, angir rammene for mye av utviklingen i denne del av Grong kommune i årene som kommer. I forbindelse med vedtak av kommuneplanens arealdel i 2015 ble kommunedel for Harran, samt eldre reguleringsplaner for Bergsmo opphevet, og arealbruken blir nå regulert gjennom arealdelens bestemmelser. I Harran har man i forbindelse med tidligere E6 utbygging gjennomført en vesentlig opprustning av sentrum, og man vurderer at man innenfor den gitte perioden ikke har behov for noen ny plan for Harran. Det samme gjelder for Bergsmo, hvor kapasiteten på ledige boligtomter ble vesentlig økt gjennom vedtak av reguleringsplan for Bergsmohaugen boligfelt i desember 2012. På Bjørgan har det de siste årene vært stor aktivitet og det foreligger også nye planer for fritidsbebyggelse i den nærmeste framtid.

Gjennom dagens planverk ligger det ca. 63 boligtomter i Grong kommune som er ferdig regulert og klar for utbygging. Disse er spredt over flere deler av kommunen og det ses derfor ikke som nødvendig å rullere kommuneplanens arealdel og kommunedelplan Grong sentrum i den neste perioden.

Oversikt over disponible boligtomter i Grong kommune:

Sted	Antall	Eierforhold
Nedre Nausthaugen	2*	Feste
Rossetnes	5*	Selveier
Sakrimoen	8*	Feste

Medjåmarka	18	Feste
Bergsmohaugen	13 derav en tomt for rekkehus/leiligheter.	Selveier
Gartland	4*	Privat
Mølnarmoen	5*	Privat
Medjåmarka	8, derav tre tomter for rekkehus/leiligheter.	Privat
Sum	63**	

*Med forbehold om grunnforhold på enkelte tomter.

Det er i tillegg enkelttomter på Tømmerås, Grovin, Sklinnteigen, og Øvre Nausthaugen Formofoss, Harran Stasjonsby og Fiskum som er ubebygd.

Det jobbes også med et stedsutviklingsprosjekt for Grong sentrum som skal ferdigstilles høsten 2024. Dette prosjektet skal se på ulike tiltak knyttet til Grong sentrum, for å gjøre sentrum til et mer attraktivt sted. Dette kan være tilrettelegging i form av turstier/skilting, opprusting av sentrumsgater med belysning og kantstein, treningsapparater tilknyttet idrettsanlegget og eventuelle andre ting. Tiltakene skal listes opp og kostnadsberegnes i prosjektet.

3.6 Naturmangfold

Naturmangfoldlovens bestemmelser om bærekraftig bruk og §§ 8-12 skal legges til grunn for all planlegging, offentlig saksbehandling, tildeling av tilskudd og ved forvaltning av fast eiendom i kommunen. All planlegging skal bygge på oppdatert og tilgjengelig kunnskap om arealbruk og verdier i form av bl.a. naturmangfold, kulturminner, kulturmiljø og landskap. Vurderingene ifht kunnskapsgrunnlaget, føre-var-prinsippet, økosystemtilnærming og samlet belastning, kostnader ved miljøforringelse og miljøforsvarlige driftsmetoder og lokalisering skal fremgå av beslutningen.

Utvalgte naturtyper, prioriterte arters økologiske funksjonsområder og inngrepsfrie naturområder skal vurderes i plansammenheng. Som en kommune med reindrift må Grong bidra til å sikre naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv.

Grong har gjennom de siste årene bygget opp en god praksis på dette punktet. Vurderinger opp mot naturmangfoldlovens bestemmelser er nå en del av alle planvedtak, dispensasjons- og bygge-/delesaker der det er aktuelt.

3.7 Kommunalt samarbeid

Grong kommune har i løpet av de siste årene påtatt seg ansvaret å være vertskommune innenfor en rekke fagområder. Dette er viktig for å sikre tilstrekkelig kompetanse og ikke minst kunne yte god service til kommunens innbyggere. Det ble for kommunene i Indre Namdal i 2017 vedtatt en «Viljeserklæring for samarbeidet mellom Grong, Lierne, Namsskogan og Røyrvik» og «Håndbok interkommunalt samarbeid mellom Grong, Lierne, Namsskogan og Røyrvik». Disse dokumentene legger føringer for kommende samarbeidsområder. Et resultat av dette er at Namsskogan nå er vertskommune for lønn for alle kommunene i Indre Namdal, mens Lierne er vertskommune for landbruk og utmarksforvaltning for Namsskogan, Røyrvik og Lierne (ØNLU). For natur og landbruk samarbeider Grong med Overhalla, hvor Overhalla er vertskommune.

Det foreligger følgende avtaler om samarbeid hvor Grong er vertskommune:

- PPT: Grong, Lierne, Høylandet, Namsskogan, Røyrvik.
- Barnevern: Grong, Lierne, Høylandet, Namsskogan, Røyrvik.
- Teknisk (plan, byggesak, byggetilsyn, GIS og oppmåling): Grong, Lierne, Namsskogan og Røyrvik. Høylandet kun med ift drift og vedlikehold av GIS-systemene, samt kjøp av oppmåling etter medgått tid.
- Brann og redningstjeneste: Grong, Høylandet og Overhalla.
- Legevakt: Grong, Lierne, Namsskogan og Røyrvik.
- Veterinærvakt: Grong, Lierne, Namsskogan og Røyrvik.
- Landbruk og miljø Overhalla

Vertskommunesamarbeidet har vist seg å være en god og effektiv måte å sikre tilstrekkelig ressurser innenfor lovpålagte tjenester i samarbeidskommunene. Da ingen kommuner har slått seg sammen i løpet av forrige planperiode, er behovet for samarbeid fortsatt like aktuelt i kommende planperiode.

Bygdevekst:

Grong kommune er med i prosjektet "Bygdevekst", hvor Indre Namdal er en av pilotene i prosjektet. Sammen med Lierne, Røyrvik og Namsskogan, skal Grong kommune få til langsiktige avtaler med staten. Bygdevekstavtalen gir muligheter for økonomisk støtte fra staten i forbindelse med arbeidet og skal være med på å møte utfordringene som finnes i distriktskommunene.

Målet med bygdevekstavtaler er å bidra til bosetting, tilgang på kompetent arbeidskraft og fremtidsrettet næringsutvikling i de minst sentrale deler av Distrikts-Norge. Målgruppen for ordningen er de minst sentrale distriktskommunene. Departementet har oppfordret til samarbeid mellom kommuner. Fem pilotområder ble høsten 2022, etter søknad valgt ut til å prøve ut bygdevekstavtaler som nytt distriktspolitisk virkemiddel.

Gjennom forberedende arbeid med bygdevekstavtalen er det identifisert ulike innsatsområder som representerer særlige utfordringer i området. Staten ser behov for å støtte opp under arbeidet, og gjennom et samarbeid med kommunene og andre parter utforske lokalt tilpassede løsninger til disse utfordringene.

Staten og kommunene har i dialog med aktuelle parter identifisert følgende innsatsområder:

- Rekruttering av- og langsiktig planlegging for tilgang på kompetanse
- Økt boligbygging og utvikling av nye botilbud
- Sammen om smart mobilitet i Distriktet
- Regionalt utviklingsmiljø – Styrket plan- og utviklingskapasitet i pilotkommunene

Som er resultat av bygdevekstprosjektet, skal det i løpet av neste valgperiode utarbeides en interkommunal plan for samarbeidet mellom kommunene i Indre Namdal. Denne tas inn i planstrategien.

3.8 Helse, livskvalitet og oppvekst

Helse og omsorg

Lov om folkehelsearbeid gir kommunen et ansvar for å fremme befolkningens helse, trivsel, og gode sosiale og miljømessige forhold. Kommunen skal videre bidra til å forebygge psykisk og somatisk sykdom, skade eller lidelse, bidra til utjevning av sosiale helseforskjeller og bidra til å beskytte befolkningen mot faktorer som kan ha negativ innvirkning på helsen.

Kommunen skal fremme folkehelse innen de oppgaver og med de virkemidler kommunen er tillagt, herunder ved lokal utvikling og planlegging, forvaltning og tjenesteyting.

Kommunen skal i sitt arbeid med kommuneplaner etter plan- og bygningsloven kapittel 11 fastsette overordnede mål og strategier for folkehelsearbeidet som er egnet til å møte de utfordringer kommunen står overfor med utgangspunkt i oversikten over helsetilstanden i kommunen.

Kommunen skal ha nødvendig oversikt over helsetilstanden i befolkningen og de positive og negative faktorer som kan virke inn på denne. Oversikten over helsetilstanden skal inngå som grunnlag for arbeidet med kommunens planstrategi. En drøfting av kommunens folkehelseutfordringer bør inngå i strategien, jf. plan- og bygningsloven § 10-1.

Kommunens oversiktsdokument over helsetilstand og påvirkningsfaktorer skal revideres hvert 4. år. Dette vil sammen med befolkningsframskriving, kommuneplan og sektorplaner danne grunnlag for framtidig prioriteringer. På bakgrunn av oversiktsdokumentet bør det gjøres en vurdering av om det trengs planer på nye områder.

Befolkningsframskrivingen viser at det vil bli en vesentlig økning av innbyggere over 67 år. Det er særlig i gruppen 80 -89 år at veksten vil bli størst. Dette samtidig med at andelen innbyggere i yrkesaktiv alder og antall fødsler viser en negativ trend. Dette vil være en viktig faktor i utfordringsbilde for kommunalt planarbeid. Samtidig ser man samfunnsmessige endringer i form av økte behandlingsmuligheter, sykdomsbilde, rekrutterings-/ kompetanseutfordringer og samhandling. Den økte andelen eldre vil utfordre de kommunale tjenestene. På denne bakgrunnen vil det fortsatt bli viktig å bestrebe et godt samarbeid mellom kommunen og private-/ frivillige aktører. Økt satsing på forebyggende lavterskel- tilbud vil kunne være et virkemiddel.

Samtidig ser man en endring i statlige føringer hvor kommunene får større ansvar og brukerrettigheter blir styrket. De økonomiske virkemidlene endres fra at det gis overføringer som er øremerkede til generelle rammeoverføringer. Samtidig som det legges opp til mer prosjektfinansierte tilskuddsordninger.

Trender i samhandlingen med 2. linjetjenesten viser en retning hvor oppgaver enten desentraliseres i noen grad eller at oppgaver overføres til kommunene. Samtidig jobber Helsefellesskapet for tettere og bedre samhandling mellom kommunene og Helseforetakene.

Kommunen registrerer en økning av antallet barn med sykdommer/diagnoser som utløser omfattende hjelpebehov både på kort og lang sikt. Dette utløser behov for en rekke tiltak, som berører alle rammeområder. Det vil videre kreve en betydelig omlegging av driften av flere tjenester (blant annet avlastning og boligtilbud for barn). Kommunen må forvente en økning i ressursbruk, både økonomisk og i tidsbruk.

Kommunen vil ha behov for flere boenheter knyttet mot barn og unge med funksjonsnedsettelse. Disse har ulike hjelpebehov og vil ha behov for boliger med heldøgns bistand. Kommunen har i dag boligmasse som kan omdisponeres til dette formålet ved at de tilpasses de behovene.

Kommunen opplever, som i landet for øvrig, at det er stort trykk på unge og psykisk helse. Dette blir forsterket av at kommunen er vertskommune for både videregående skole og folkehøgskole. I tillegg har kommunen et jevnt trykk på rusfeltet når det gjelder ungdom. Rullering av ungdomsplan, folkehelseplan og rusplan, vil måtte inkludere hvordan det forebyggende arbeidet skal ivaretas i årene fremover. Innenfor rus- og psykiatrifeltet er fokuset fremdeles stort på samtidige lidelser (ROP), og satsing på tverrfaglig teamarbeid gjennom for eksempel laveterskelteam o.l. er nødvendig for å kunne dekke behovene innenfor dette feltet.

Oppvekstformen utfordrer kommunen til et tettere tverrfaglig samarbeid på tvers av sektorene. Forebyggende arbeid med fokus på tidlig innsats er et viktig element for å lykkes med oppvekstreformen.

Globale forhold og trender påvirker også Grong kommune. Politisk uro har ført til flere konflikter i verden. Dette medfører igjen til en økt flyktningestrøm fra enkelte områder. Dette utfordrer igjen de kommunale tjenestene på flere områder.

Kommunene i Indre Namdal inngikk i 2020 et samarbeid om felles legevakt. Flere tjenesteområder innenfor helseområdet er blitt mer krevende å ivareta i de siste årene. Det er flere årsaker til dette.

Utfordringer med rekruttering, økte krav til kompetanse er noen. Grong kommune er vertskommune for en rekke tjenestoområder, samtidig som det også er avtaler om kjøp og salg av enkelttjenester mellom kommunene i Indre Namdal. For å sikre gode kommunale tjenester fremover, vil det være aktuelt å se på utvidet samarbeid mellom kommuner som en mulig løsning.

Rekruttering av personell med riktig kompetanse vil i framtiden være et viktig fokusområde. Det er behov for kompetanseheving innenfor mange fagfelt i kommunen i årene fremover. Kommunen har en stor andel arbeidstakere over 60 år innenfor helse- og omsorg, og noe av kompetansehevingen vil skje naturlig gjennom nyrekruttering av ansatte, samtidig som det er viktig å sikre at ansatte får tilbud om kompetanseheving for å møte de nye oppgavene vi skal løse innenfor sektoren. Mangel på fagkompetanse og arbeidskraft, samt høy grad av digitalisering stiller nye og endrede krav til kompetanse og utforming av tjenestene fremover.

NAV

På velferdssiden preges tilbudet av at det er en stor økning i utbetaling av hjelp til livsopphold. En god del av denne økningen har sammenheng med at Grong er en mottakskommune. På generelt grunnlag er det viktig å ha et nært samarbeid med næringslivet for å kunne tilby arbeid. Planarbeidet bør rettes mot det å skape jobbtilbud, både i det offentlige og i det private.

Vertskommunesamarbeidet gir fordeler ved blant annet redusert sårbarhet, bedre rettssikkerhet, utvikling og samarbeid rundt felles kompetanse. Samtidig ser man også på dette fagområdet at det er store utfordringer når det gjelder rekruttering til fagstillinger. Samt at det samlede trykket på tjenestene har økt vesentlig som følge av økningen i mottak av flyktninger i kommunene.

Oppvekst, barnevern, PPT, velferd

Området oppvekst, barnevern, PPT og velferd styres av mange lover, eks. Lov om grunnskolen og den videregående opplæring m/ forskrifter, Lov om barnehager m/ forskrifter, Lov om barneverntjenester, Lov om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere og Lov om folketrygd for å nevne noen. Kommunen har ansvaret for å ivareta et stort mangfold unge, barn og voksne med ulike forutsetninger.

Barnehage, grunnskole og voksenopplæring

Området oppvekst omfatter barnehage, grunnskole og voksenopplæring, og har ansvaret for å gi barn, unge og voksne tilsynsordninger, grunnskoleutdanning og norskopplæring.

Alle kommuner er pålagt å ha barnehageplass til alle barn i alder 1-5 år, som er bosatt i kommunen. Barnetallet i barnehagene i Grong er 110 barn fordelt på alle fire barnehagene i kommunen våren 2024. For august 2024 ligger tallet på barn som vil benytte seg av barnehageplass på 102 barn. Denne nedgangen forventes å være stabil i årene framover. Det er samtidig noe usikkerhet i forhold til flyktningssituasjon og hvor mange barn som kan ha behov for barnehageplass.

Alle fire barnehagene har arealmessig kapasitet ledig. Bemanning blir satt ut ifra antall barn pr. barnehage. Hvis behovet for barnehageplasser avtar noe vil det være en overkapasitet på areal totalt sett og utfordring med å fordele bemanningressursene. Det vil være behov for en prosess i forhold til eventuelle strukturendringer i de neste årene.

Elevtallet ved grunnskolene i Grong er henholdsvis 239 elever ved GBU og 37 elever ved HOS pr mars 2024. Skolestartere har de siste to årene vært på 13 og 26 elever. Ut fra prognoser fremover, ser det ut til at elevtallet vil holde seg stabilt rundt +/- 20 de neste tre årene. Innflytting og utflytting vil påvirke prognosene, men er vanskelig å forutse.

Grong voksenopplæringssenter er i dag samlokalisert på Kuben med Grong barne- og ungdomsskole. Voksenopplæringen har kun elever på norskopplæring. Grunnskoleopplæring kjøpes av Namsos kommune. Elevtallet ved voksenopplæringen er pr mars 2024 på 56 elever. Elevtallet fremover er uforutsigbart med tanke på bosetting og hvordan alderssammensetningen vil være for kommende bosetting. En har sett en tendens de siste årene at det bosettes i større grad familier, enn enslige. Krigen i Ukraina har naturlig påvirket antallet flyktninger og det er usikkert hvordan det vil se ut gjennom planperioden.

Barnevern og pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT)

Grong kommune er vertskommune for Indre Namdal barnevern og PPT. Nye avtaler ble inngått med samarbeidende kommuner fra 01.01.19. Pr i dag er Høylandet, Namsskogan, Røyrvik, Lierne og Grong med i dette samarbeidet. Snåsa har valgt å gå ut fra samarbeidet både på barnevern og PPT, fra og med 01.01.21.

Avdelingen har hatt mer stabilitet i bemanning de siste årene sammenlignet med for noen år tilbake. Nærværet har også vært høyere de siste 3 årene, med et fraværssnitt på ca. 7% for PPT og barnevern samlet. Det er iverksatt ulike tiltak de siste årene for å oppnå mer stabilitet og høyere nærvær. Av tiltak kan særlig nevnes: effekten av innføring av hjemmekontormulighet etter Korona-perioden, har vist seg å være høy. Ansatte gir sterkt uttrykk for at denne fleksibiliteten gir høyere grad av tilfredshet og motivasjon- noe som videre har betydning for rekruttering og behold av ansatte spesielt med tanke på at mange av ansatte har pendlervei. Videre kan nevnes innføring av "fast-vikar" i barnevern som særlig sentralt som tiltak. Dette er fortsatt en viktig prioritering for å kompensere for utfordringer over år med tanke på årlige langvarige sykemeldinger, årlige vakanse-perioder pga. turnover/oppsigelser i barneverntjenesten, samt evt. fødselspermisjoner o.l. Denne fastvikarressursen er også viktig for å kompensere vikarbehov når ansatte tar tilskuddsbaserte videreutdanning i årene fremover – dette for å kunne innfri kompetansekrav fra 2031. Denne stillingen tenkes i stedet for å kjøpe tjenester av private foretak eller forholdsmessig forsøke å skaffe vikar i slike perioder. Det er fortsatt store utfordringer innad fagmiljø barnevern i Namdalen å skaffe kompetente fagpersoner. Vi er derfor glade for at fra Namdal regionråd arbeider sammen med Namdal studiesenter, samt med flere universiteter, høyskoler og andre studiesentre for å kunne tilby fleksible utdanninger innenfor sosialfag med utgangspunkt i Namsos som kan kombineres med jobb.

Flyktningetjenesten

Flyktningetjenesten har utført en jobb med å tilpasse tjenester til økt antall bosatte, endret målgruppe og midlertidige og varige lovendringer. I 2022 og 2023 er det bosatt 70 personer. Opp- og nedbygging krever mye av tjenesten. Det viktigste framover ved bosetting, er å vurdere kapasitet i tjenester og muligheter i arbeidsmarkedet. Grong kommune gjør en god jobb med å sikre at mennesker får en god start på et godt liv i Grong, men det er avgjørende for den enkeltes framtid at de også får en trygg inntekt og jobbsituasjon. Det krever at deltakerne får et godt nok norsknivå. De fleste har seks måneder i program, som for mange ikke er tilstrekkelig for å møte språkkrav i arbeidslivet. Det må jobbes med realistiske og planmessige strategier innen bosetting som sikrer flest mulig en bærekraftig inntekt til seg og familien.

Oppvekstmuligheter for barn og unge

Grong kommune har i dag et godt utbygd barn- og ungdomstilbud som arbeider forebyggende og gir trygghet til barn og unge i bygda. Dette tilbudet må ivaretas i framtiden, og det bør søkes og etableres forskjellige arenaer som gir barn og unge valgmuligheter på fritiden. Selv om kommunen allerede har godt utbygde idrettsanlegg, ungdomsklubb og diverse andre tilbud, er det fortsatt barn og ungdom som ikke finner tilbud som passer og som medfører lite sosial kontakt på fritiden. Kommunen har jobbet frem Forebyggende plan som skal bidra til bedre oppvekstvilkår for barn og unge i Grong.

Kompetansebehov

Ved rekruttering av personell vil relevant kompetanse være et viktig fokusområde i tiden fremover. Ansatte må ha egnet utdanningsbakgrunn, erfaring og evne til å jobbe godt med mennesker som trenger tett oppfølging. Dette gjelder flere avdelinger, som barnevern, flyktningetjenesten, NAV, voksenopplæringa, skole og barnehage.

Det er bl.a. også behov for kompetanseheving for å imøtekomme kommende kompetansekrav for undervisningspersonalet som underviser på barne- og ungdomstrinnet. Fram til 1. august 2025 har kommunene en tidsbegrenset dispensasjon fra krav til relevant kompetanse for å undervise i det enkelte fag. Dispensasjonen gjelder lærere utdannet før 1. august 2014, eller som senere har bestått allmennlærerutdanningen. Det kommer en endring i ny Opplæringslov som trer i kraft 1. august 2024 der krav om relevant kompetanse i undervisningsfag gjelder ikke for de som er tilsatt før 1.1.2014 (§17-4 (2)).

Kommunen deltar også i den regionale ordningen for kompetanseutvikling (REKOM) i barnehagene, den desentraliserte ordningen for kompetanseutvikling (DEKOM) i grunnskolene og voksenopplæringene og Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis (K-løftet) i Indre Namdal PPT er en viktig samarbeidspartner i disse ordningene. Ordningene skal erstatte tidligere nasjonale etterutdanningsordninger. Har ingen gode forslag til formuleringer for hva disse skal stimulere til akkurat nå.

3.9 Kultur, idrett og friluftsliv

Kultur

Grong kommune har i de siste årene vært svært aktive innenfor kulturområdet. I 2015 ble vi kåret til årets kulturkommune i Nord-Trøndelag, og i 2018 åpnet Grong det nye kulturhuset Kuben. Dette har helt klart vært med på å styrke Grong som et kulturelt midtpunkt i Namdalen.

Kulturminner

Menneskene har alltid satt spor etter seg i landskapet. Dette kan være i form av redskaper, bergkunst, gravhauger, bygninger eller gjennom seterdrift. Disse sporene er kulturminner. Geografisk står kulturminnene gjerne i en sammenheng eller er del av en større helhet. En slik helhet eller sammenheng kalles et kulturmiljø.

Det er viktig for menneskene i et lokalsamfunn, og for regioner å ha en tydelig identitet. Kulturarven og kulturminnene er vesentlig byggesteiner i den fortellingen om oss selv som vår identitet består av. Slik er det en nær sammenheng mellom kulturminner og identitet. Kulturminner og kulturmiljø har potensial til å bli en positiv ressurs i lokalsamfunnet. Bevissthet og kunnskap om kulturminner kombinert med kreativitet og en fornuftig bruk, har mye å si for innbyggernes livskvalitet, trivsel og utvikling i kommunen.

Det er utført mange registreringer i Grong når det gjelder automatisk freda kulturminner og nyere tids kulturminner. Gjennom Riksantikvarens registreringer, fylkeskommunens registreringer og gjennom prosjektet til Grong historielag - «Far etter folk», har vi en god oversikt over dette emnet. For å kunne sikre kulturmiljøene i kommunen, må det til systematisk skjøtsel av områdene. Dersom dette blir gjennomført i større grad vil en på sikt kunne utnytte områdene bedre gjennom diverse områdetiltak med bærekraftig bruk. Grong kommune vedtok i 2015 kommunedelplan for kulturminner. Gjennom denne planen stimulerer man til økt «vern gjennom bruk», og planen vil også gjøre det enklere for innbyggerne å søke støtte til tiltak med formål å istandsette/ivareta enkeltobjekt. Planen videreføres, og det er ikke behov for revisjon.

Idrett og friluftsliv

I St.meld. nr. 39 (2000-2001) *Friluftsliv – ein veg til høgare livskvalitet* står det at det er et nasjonalt mål at alle skal ha mulighet til å drive friluftsliv som helsefremmende, trivselsskapende og miljøvennlig aktivitet i nærmiljøet og i naturen for øvrig. Videre settes følgende mål i St.meld. 18 (2015-2016):

- Friluftslivets posisjon skal ivaretas og videreutvikles gjennom ivaretagelse av allemannsretten, bevaring og tilrettelegging av viktige friluftsområder, og stimulering til økt frilftsaktivitet for alle.
- Naturen skal i større grad brukes som læringsarena og aktivitetsområde for barn og unge.

Allemannsretten, retten til fri ferdsel, opphold og aktivitet i utmark, utgjør fundamentet for våre friluftslivstradisjoner. Det er viktig å verne om allemannsretten og på annen måte bidra i ulike former for friluftsliv.

Grong kommune har som hovedmål at alle innbyggerne skal bli delaktige i idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet. For å få flere i aktivitet skal alle innbyggerne ha mulighet til å drive friluftsliv i nærmiljøet og i naturen ellers. Kommunen må derfor i større grad legge til rette for at alle skal kunne utøve friluftsliv for eksempel gjennom sikring av områder og ved utarbeiding av kommune- og reguleringsplaner. Universell utforming må i sterkere grad gjelde også for friluftsliv. Ved tilrettelegging er det viktig å ivareta landskapsvern, miljømessige og estetiske forhold ved alle anleggs- og områdetyper. Grong kommune vedtok kommunedelplanen for idrett og friluftsliv i 2020 og denne skal rulleres i 2024.

Det har i de siste årene vært lagt ned en enorm innsats i realiseringen av det regionale/nasjonale ski- og skiskytteranlegget på Bjørgan. Mye av arbeidet er slutført, og det er på tide å se frem mot nye prosjekt.

3.10 Nasjonalparkkommune

Deler av Blåfjella – Skjækerfjella nasjonalpark ligger i Grong kommune. Den delen som ligger i Grong er på ca. 100 km², noe som utgjør nesten 10 % av kommunens totale areal. Området er lokalisert inn mot Snåsa kommune i sør og Lierne i øst, og omfatter Guslia – Nynesfjella – Vestre Brandsfjellet.

Det er viktig at Grong kommune ser på nasjonalparken som en ressurs som også kan nyttes i nærings-/turistsammenheng. I den forbindelse må man se på mulighetene for å søke status som «nasjonalparkkommune». Grong har gjennom brev fra Norges nasjonalparker, sammen med 20 andre kommuner, blitt oppfordret til å søke om å få en slik status, og vi finner det nå naturlig å sette fokus på dette i planperioden vi nå går inn i. Lierne og Røyrvik har allerede status som nasjonalparkkommuner, og om Grong blir tildelt statusen vil det være med å styrke satsingen på friluftsturisme ikke bare i Grong, men i hele regionen.

Kravet for å bli nasjonalparkkommune er det kommunen har over 1 km² nasjonalpark innenfor sine grenser. Med ca. 100 km² oppfyller vi dette kravet med god margin.

Foreningen «Norges Nasjonalparker» har som formål å bidra til lokal bred verdiskaping og næringsutvikling under merkevaren nasjonalparkkommune. For merkevaren gjelder det tre fokusområder:

- Besøksforvaltning
- Verdiskaping
- Vern

For å synliggjøre nasjonalparkene som attraktive turmål, jobber Norges nasjonalparker med oppbygging av merkevare- og kommunikasjonsstrategi for nasjonalparkene. Man ønsker med det å gjøre nasjonalparkene enda mer attraktive som friluftsområder og reisemål, og bidra til tettere samarbeid mellom alle relevante aktører. En enhetlig profilering og kommunikasjon om nasjonalparkene er en del av strategien, slik at nasjonalparkene fremstår som en enhetlig merkevare. Etablering av informasjonspunkter, utkikkspunkter og tilrettelegging for at personer med lite friluftslivserfaring kan gå kortere turer i områdene, er viktige elementer i strategien. Merkevaren Norges nasjonalparker skal bidra til økt besøk på en bærekraftig måte.

Å være nasjonalparkkommune forplikter. Nasjonalparkkommunen har som aktør under merkevaren ansvar for å bidra, stimulere og legge til rette for lokal verdiskaping og næringsutvikling. Nasjonalparkkommunen har ansvar for tilrettelegging for kundereisen innenfor kommunens grenser, utenfor nasjonalparkens grenser. Nasjonalparkkommunen har et medansvar når det gjelder hvordan kommunen og nasjonalparkstyret skal samarbeide om bidrag, stimuli og tilrettelegging i og utenfor nasjonalparken. Kundereisen gir gode rammer for dette og det er avgjørende at partene er bevisst sine roller og oppgaver, og at de utfyller hverandre og arbeider godt sammen.

Nasjonalparkkommunen skal arbeide aktivt for å fylle rollen som aktør under merkevaren. Dette skjer gjennom tiltak i egen regi eller i samarbeid med andre aktører som nasjonalparkstyret, besøkssenter, næringsliv grunneiere, fjellstyrer, frivillige organisasjoner og andre det er naturlig å samarbeide med. Tiltak som bidrar til at opplevelsen i kundereisen blir så gode som mulige for de gjestene som besøker våre områder skal prioriteres.

Nasjonalparkkommunene forplikter seg til å gjennomgå status i forhold til egne kriterier hvert fjerde år i forbindelse med vedtak av planstrategi/evt. rullering av kommuneplan. Status skal rapporteres til «Norges nasjonalparkkommuner».

4. Mål for planarbeidet

Planarbeidet i Grong kommune skal legge til rette for en ønsket utvikling i kommunen. Planarbeidet må også gjennomføres på en måte som styrker politikernes muligheter til påvirkning i planprosesser og styring av hvilke planoppgaver som skal prioriteres. Blant annet er dette viktig vedrørende forankring av kommunale planer.

Planlegging i Grong kommune skal være behovsstyrt og skal ikke gjøres mer omfattende enn nødvendig. Det er i de senere årene revidert en rekke arealplaner, og man vurderer at disse er oppdaterte og bør videreføres i den kommende planstrategiperioden.

4.1 Samfunnsdelen

Gjeldende samfunnsdel ble vedtatt av kommunestyret 22.06.2022. Samfunnsdelen skal gjelde for perioden 2022 – 2030.

Samfunnsdelen tar utgangspunkt i visjon og hovedmål og følgende hovedpunkter er gjengitt i planen.

Visjon: «*Kraft i elver og folk*»

Overordnet mål lyder:

Innen 2030 skal bærekraft og folkehelse danne grunnlaget for all samfunns og næringsutvikling i Grong.

De fire hovedmålene er:

1. Innen 2030 skal Grong være en kommune som er attraktiv for bedrifter og som har et mangfoldig næringsliv.
2. Innen 2030 skal Grong fortsatt være et trygt og attraktivt bosted
3. Innen 2030 skal det bo flere barn i Grong enn i dag.
4. Innen 2030 skal folk kjenne Grong som nytenkende og inkluderende

4.2 Arealdelen

Kommuneplanens arealdel ble vedtatt 21.05.2015, og dekker det meste av kommunen med unntak av områder som er detaljregulert eller det foreligger kommunedelplaner for. Arealdelen vurderes å være oppdatert, og inneholder et stort potensiale for videre utvikling i kommunen. Man finner derfor ikke behov for å revidere denne planen i planstrategiperioden. Ved rullering av arealdelen i 2015 ble også kommunedelplan for Grong sentrum og kommunedelplan Bjørgan – Heia gjennomgått og vurdert/endret. På Bjørgan har det de siste årene vært en god utvikling.

5. Kommunal planstrategi - prioriteringer 2024 – 2027

Plan	Status	2024	2025	2026	2027	Merknad
Kommuneplaner						
Kommunal planstrategi 2020-2023	Vedtatt 2020	Vedtak				Ny planstrategi er under utarbeidelse
Kommuneplanens samfunnsdel	Vedtatt 2022					Dagens plan kan videreføres.
Kommuneplanens arealdel	Vedtatt 2015					Er oppdatert, trenger ikke revisjon i denne perioden.
Arealplaner						
Kommunedelplan Grong sentrum	Vedtatt 2012, revidert 2015					Er fortsatt oppdatert, trenger ikke revisjon i denne perioden.
Kommunedelplan Bjørgan – Heia	Vedtatt 2008, revidert 2015					Det er betydelig potensiale i eksisterende plan og det vil ikke være nødvendig med revisjon i neste periode.
Grong næringspark	Vedtatt 2014, revidert 2018					Fortsatt potensiale i eksisterende plan.
Øvrige kommunale og private reguleringsplaner		X	X	X	X	Forløpende etter behov.
Andre overordnede planer						
Økonomiplan, budsjett og handlingsplan	Årlig rullering	Rulleres	Rulleres	Rulleres	Rulleres	
ROS-analyse	Vedtatt 2015	Vedtak				Oppdateres ved behov.
Plan for kommunal krisehåndtering	Vedtatt 2002	Rulleres	Rulleres	Rulleres	Rulleres	Rulleres årlig.
Grunnlagsdokument folkehelse	Revidert 2024					Rulleres hvert 4. år
Plan for forebyggende arbeid med barn og unge i Grong kommune	Utarbeidet 2024	Vedtak				Rulleres årlig
Pandemiplan	Utarbeidet 2023					Rulleres årlig
Plan for massevaksinering	Utarbeidet 2023					Rulleres årlig

Arbeidsgiverstrategi		Vedtak				Ny arbeidsgiverstrategi i 2025.
Plan for interkommunalt samarbeid						Vedtatt i løpet av valgperioden.
Tema og sektorplaner						
Helse og omsorg						
Smittevernplan	Utarbeidet 2023					Rulleres årlig
Helsemessig og sosial beredskapsplan	Revidert 2021					Rulleres årlig
Rusplan	Utarbeidet 2022		Rulleres		Rulleres	
Oppvekst og familie						
Kvalitetsutviklingsplan for grunnskolene 2016 – 2020 Ny plan 2024 - 2027						
Årlig tiltaksplan kompetanseutvikling for barnehageansatte i Indre Namdal	Årlig rullering	Rulleres	Rulleres	Rulleres	Rulleres	Rulleres årlig
Handlingsplan mot mobbing	Revidert 2015	Rulleres				
IKT-plan for grunnskolene	Vedtatt 2016					
Beredskapsplaner ved alvorlige hendelser i barnehager og skoler i Grong kommune	Vedtatt 2015					
Handlingsplan for den kulturelle skolesekk i Grong kommune	Rulleres årlig	Rulleres	Rulleres	Rulleres	Rulleres	Rulleres årlig
Plan for utdanningsvalg - ungdomsskolen	Rulleres årlig	Rulleres	Rulleres	Rulleres	Rulleres	Rulleres årlig
Teknisk, miljø, landbruk, næring, kultur, brann- og redning						
Klima og energiplan	Vedtatt 2023					Rulleres i neste periode.
Hovedplan for avløp	Vedtatt 2015	Vedtak				Vedtak i 2024.
Hovedplan for vannforsyning	Vedtatt 2015		Vedtak			Vedtak i 2025.
Hovedplan veg	Vedtatt 2021				Vedtak	Vedtak i 2027.
Trafikksikkerhetsplan	Vedtatt 2021		Vedtak			Vedtak i 2025.

Boligpolitisk plan	Vedtatt 2016	Vedtak				Vedtak i 2024.
Hovedplan formålsbygg	Vedtatt 2020	Vedtak				Vedtak i 2024.
Ny brannordning			Vedtak			Vedtak i 2025.
Landbruksplan		Vedtak				Vedtak i 2024.
Kommunedelplan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet	Vedtatt 2020	Vedtak				Vedtak i 2024.
Kommunedelplan for kulturminner	Vedtatt 2015					Er oppdatert, trenger ikke revisjon i denne perioden.
Plan for skolebibliotek		Vedtak				Vedtak i 2024.